

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

**Diplomová práce**

Barbora Kolaříková

Region Pardubicka jako zdroj školní edukace žáků primární školy

Olomouc 2016

vedoucí práce: Doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila výhradně  
uvedených zdrojů a literatury.

V Srchu dne

.....  
Barbora Kolaříková

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Doc. PaedDr. Miluši Raškové, Ph.D. za její připomínky, které mi poskytla v průběhu psaní diplomové práce. Dále bych vyjádřila své upřímné poděkování ředitelům škol, kteří mi umožnili realizaci výzkumu.

## OBSAH

ÚVOD.....	7
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 VYMEZENÍ POJMŮ REGION, REGIONALISMUS, REGIONÁLNÍ PRVEK ...	9
1.1 Region.....	9
1.2 Regionalismus.....	9
1.3 Regionální prvek.....	10
2 CHARAKTERISTIKA PARDUBICKA .....	11
2.1 Poloha .....	11
2.2 Povrch .....	11
2.3 Podnebí .....	12
2.4 Vodstvo.....	12
3 MĚSTO PARDUBICE.....	13
3.1 Charakteristika města.....	13
3.1.1 Znak Pardubic .....	13
3.2 Historie.....	13
3.2.1 Pověsti o erbech vztahujících se k historii města.....	15
3.3 Významné osobnosti Pardubic.....	16
3.4 Významné historické památky a budovy.....	18
3.4.1 Kostel sv. Bartoloměje .....	18
3.4.2 Zelená brána .....	18
3.4.3 Pernštýnské náměstí a jeho domy .....	19
3.4.4 Zámek.....	21
3.4.5 Městské divadlo .....	22
3.5 Blízké okolí města .....	22
3.5.1 Lázně Bohdaneč .....	22
3.5.2 Kunětická hora .....	23

3.6	Průmysl .....	24
3.7	Kulturní a sportovní události města .....	26
3.7.1	Městské slavnosti .....	26
3.7.2	Velká pardubická .....	26
3.7.3	Zlatá přilba .....	26
3.7.4	Současné sporty.....	26
3.7.5	Olympijský park.....	27
4	TÉMA REGIONU VE ŠKOLSKÉ LEGISTATIVĚ .....	28
4.1	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání .....	28
4.2	Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět .....	28
4.2.1	Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru .....	29
4.3	Průřezová témata.....	31
5	REGIONÁLNÍ TEMATIKA V ZAHRANIČNÍCH KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTECH .....	33
5.1	Německo .....	33
5.1.1	Obecná charakteristika .....	33
5.1.2	Bavorsko .....	34
5.1.3	Hesensko .....	34
5.1.4	Berlín.....	35
5.2	Rakousko .....	36
5.3	Anglie.....	37
5.4	Zhodnocení .....	37
II	EMPIRICKÁ ČÁST .....	39
6	VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	39
6.1	Cíle výzkumu .....	39
6.2	Charakteristika souboru respondentů.....	39
6.3	Výzkumná metoda .....	40

6.4	Předvýzkum a vlastní výzkum.....	42
7	VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ .....	44
7.1	Vyhodnocení úspěšnosti dle regionálních prvků .....	44
7.1.1	Vyhodnocení úspěšnosti dle geografických prvků .....	44
7.1.1.1	Jednotlivé otázky geografických prvků .....	45
7.1.2	Vyhodnocení úspěšnosti dle populačních prvků.....	48
7.1.2.1	Jednotlivé otázky populačních prvků .....	49
7.1.3	Vyhodnocení úspěšnosti dle kulturních prvků.....	51
7.1.3.1	Jednotlivé otázky kulturních prvků .....	52
7.1.4	Vyhodnocení úspěšnosti dle ekonomických prvků.....	58
7.1.4.1	Otázka ekonomického prvku .....	58
7.1.5	Vyhodnocení otázek č. 16 - 18.....	59
7.2	Porovnání celkových výsledků jednotlivých škol .....	62
7.3	Porovnání celkové úspěšnosti žáků .....	64
7.4	Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru s učiteli .....	66
	ZÁVĚR.....	68
	LITERATURA .....	70
	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	73
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	77
	SEZNAM TABULEK .....	78
	SEZNAM GRAFŮ .....	79
	SEZNAM PŘÍLOH .....	80
	PŘÍLOHY .....	81
	ANOTACE .....	90

## ÚVOD

Téma diplomové práce „*Region Pardubicka jako zdroj školní edukace žáků primární školy*“ jsme si zvolili z důvodu často opakované kritiky nedostatečných znalostí žáků primární školy a mládeže vůbec, o místě, kde se narodili, městě či obci, v níž trvale žijí. Rozhodující pro výběr tématu diplomové práce byl také autorčin zájem o danou problematiku.

Z vlastních zkušeností, které jsme mohli pozorovat v průběhu pedagogických praxí, jsme byli mnohokrát velmi nepříjemně překvapeni odpověďmi žáků na elementární otázky, které se týkají města, v němž žijí. Setkali jsme se s tím, že žáci mají mnohdy větší znalosti o zahraničních lokalitách, městech a pamětihodnostech, než o své rodné vesnici či městě. Láska k regionu a místu svého bydliště by měla být u dětí rozvíjena již od nejtělejšího dětství. Vždyť zpravidla každý je hrdý na město, kde se narodil a vyrůstal. Tento jeho postoj souvisí s vytvářením kladného vztahu ke konkrétnímu místu, regionu, spoluobčanům a nakonec i ke kladnému vztahu k celé společnosti. Je tedy důležité u žáků primární školy budovat pozitivní vztah k prostředí, ve kterém žijí, seznamovat je s kulturním, historickým a přírodním bohatstvím jejich obce či města.

Cílem diplomové práce je popsat region Pardubicka v rozsahu připraveného didaktického testu a v rámci výzkumného šetření zjistit, utřídit a popsat znalosti žáků 5. ročníku základních škol o regionu, ve kterém žijí.

Diplomová práce se skládá ze dvou částí a to z části teoretické a části empirické.

Teoretická část je členěna do pěti kapitol. V úvodu teoretické části se snažíme objasnit základní pojmy, které jsou spojeny s regionální problematikou, dále se věnujeme charakteristice pardubického regionu, jeho poloze, povrchu, podnebí a vodstvu. V další kapitole teoretické části se zabýváme městem Pardubice, jeho charakteristikou, historií, významnými kulturními památkami a osobnostmi, které v Pardubicích žili. Neopomíjíme ani kulturní a sportovní události, které se zde pravidelně konají. V této části diplomové práce uvádíme i zařazení regionální tematiky v základním kurikulárním dokumentu, jímž je Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Pátá kapitola, této části diplomové práce, se zaměřuje stručně na regionální problematiku ve vybraných evropských zemích.

Druhá část diplomové práce je tvořena částí empirickou. V empirické části se zabýváme provedeným výzkumným šetřením, stanovíme hlavní cíl výzkumu a dílčí cíle výzkumu. Rovněž se zabýváme charakteristikou souboru respondentů a použitými výzkumnými metodami. V šesté kapitole hodnotíme provedený předvýzkum a vlastní výzkum. Dále se v sedmé kapitole

zabýváme vyhodnocením provedeného výzkumného šetření, kterým za pomoci námi vytvořeného nestandardizovaného didaktického testu zjišťujeme úroveň znalostí žáků pátých ročníku základních škol o regionu Pardubicka. V rámci této kapitoly provádíme kromě vyhodnocení výzkumného šetření i vyhodnocení strukturovaného rozhovoru s vybranými učiteli, kteří byli přítomni výzkumnému šetření.



# I TEORETICKÁ ČÁST

## 1 VYMEZENÍ POJMŮ REGION, REGIONALISMUS, REGIONÁLNÍ PRVEK

### 1.1 Region

V Novém akademickém slovníku cizích slov<sup>1</sup> je význam tohoto slova vysvětlován jako určitá „*geopoliticky vymezená oblast, kraj či území*“.

Naproti tomu ve Všeobecné encyklopedii<sup>2</sup> je pojem region definován jako „*část zemského povrchu s určitými typickými znaky*“.

Dle Všeobecné encyklopedie se rozlišují regiony na dva základní druhy:

- Fyzicky geografický - sem zahrnujeme např. reliéf, klima, vodstvo, půdy;
- Sociálně geografický - patří sem např. dojíždka.

Dále je možno regiony dělit dle velikosti na mikroregiony, mezoregiony a makroregiony.<sup>3</sup>

Bartoš<sup>4</sup> uvádí, že pojem region je slovo s mnoha významy, které obecně vyjadřují ohraničenou část určitého území a jistý druh jeho organizace a správy. K termínu region má významově nejbližší český výraz oblast, ale i tento pojem nelze používat jako synonymum, jelikož výrazem oblast lze rozumět i typ územně správní jednotky.

### 1.2 Regionalismus

Ve Slovníku cizích slov je tento termín charakterizován jako: 1. hnutí, úsilí zaměřené na poznání a povznesení určitého kraje, 2. jazykový regionální jev, prvek užívaný pouze v určité oblasti.<sup>5</sup>

---

<sup>1</sup> KRAUS, Jiří et al. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005, s. 688.

<sup>2</sup> *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, Sv. 6, s. 373.

<sup>3</sup> Ref. 2.

<sup>4</sup> BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich a TRAPL, Miloš. *Regionální dějiny: pojetí, poslání, metodika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, s. 119.

<sup>5</sup> KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 7. vyd., V SPN vyd. 2., rozš. a dopl. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2005, s. 622.

Naproti tomu *Universum: Všeobecná encyklopedie*<sup>6</sup> definuje tento pojem jako „označení pro hospodářské, politické a kulturní hnutí usilující o větší samostatnost jednotlivých oblastí, případně krajů, na ústřední moci.“

### 1.3 Regionální prvek

Regionálními prvky se zabývá např. A. Vavrdová, která regionálním prvkem rozumí „doklad společensko - ekonomického dění spolu s přírodními jevy, jež blíže charakterizují a dokumentují zvláštnosti určité oblasti“<sup>7</sup>.

Regionální prvky člení do pěti kategorií:

- geografické - pod tento pojem zahrnujeme geomorfologické útvary, terénní zvláštnosti, vodstvo, výskyt druhů flóry a fauny, přírodní útvary aj;
- sociální - sem patří sociální zvláštnosti geografické oblasti, jimiž se od sebe odlišují oblasti průmyslové a zemědělské;
- populační - mezi něž řadíme prvky, které souvisí s hustotou osídlení, zahrnují také katastrální plány, sídlištní síť, plány obcí, mapy regionů a krajů;
- ekonomické - prvky informující o hospodářském potenciálu oblasti;
- komunikační a kulturní - vypovídají o mezilidských vztazích, o bohatosti národní a lidové kultury.<sup>8</sup>

Dle chronologického hlediska je možné regionální prvky rozdělit takto:

- historické - sem patří dějiny obce, první písemné zmínky o obci, archeologické nálezy, historické události a osobnosti kraje, dále zemědělství, průmysl a školství z historického pohledu, lidové tradice aj.;
- současné - týkající se současného stavu průmyslu, zemědělství, kultury, školství, dopravy, nerostného bohatství, stavu životního prostředí, počtu obyvatel atd.;
- budoucí - řadíme sem plány rozvoje obcí a kraje, dopravy, výstavby, ochrany ohrožených živočišných a rostlinných druhů, zlepšování životního prostředí apod.<sup>9</sup>

---

<sup>6</sup> *Universum: všeobecná encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2001, Sv. 8, s. 74.

<sup>7</sup> VAVRDOVÁ, Alena. *Didaktika vlastivědy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, s. 55.

<sup>8</sup> Ref. 7.

<sup>9</sup> FABIÁNKOVÁ, Bohumíra. *Didaktika prvouky*. Brno: Paido, 1995, s. 55.

## 2 CHARAKTERISTIKA PARDUBICKA

### 2.1 Poloha

Pardubický kraj leží převážně ve východních Čechách a částí zasahuje i na území Moravy. Součástí Pardubického kraje je i pardubický region, který dle správního uspořádání z roku 1960 tvoří okres Pardubice. Jedná se o region s rozlohou 880 km<sup>2</sup> a patří mezi nejmenší regiony v kraji.

Okres Pardubice sousedí na západě s okresy Středočeského kraje - Kutnou Horou a Kolínem, na severu s okresem Hradec Králové, na východě s okresem Královehradeckého kraje - Rychnovem nad Kněžnou a okresem Pardubického kraje - Ústím nad Orlicí, na jihu s okresem Chrudim.<sup>10</sup>

Od roku 2007 je pardubický okres rozdělen na 112 obcí, z toho má osm obcí statut města (Dašice, Holice, Horní Jelení, Chvaletice, Lázně Bohdaneč, Pardubice, Přelouč a Sezemice) a jeden městys (Choltice). V okrese žije celkem 169 248 obyvatel. Hustota zalidnění činí 192 obyvatel na km<sup>2</sup> a je nejvyšší v Pardubickém kraji.<sup>11</sup>

### 2.2 Povrch

Podle regionálně geomorfologického členění náleží území pardubického regionu do provincie Česká vysočina. Převážná část regionu patří do soustavy Česká tabule a její podsoustavy Východočeská tabule, která je složena z mořských usazenin a zasahuje do Východolabské tabule. Střed regionu tvoří Pardubická kotlina, ve které se nachází město Pardubice. Jedná se o erozní kotlinu, ležící na svrchnokřídových slínovcích, spongilitech a jílovcích. Nejvyšším bodem kotliny je Kunětická hora. Menší severozápadní část regionu zabírá Chlumecká tabule a do jihozápadní části zasahuje Svitavská pahorkatina. Severovýchodní okraj patří k celku Orlické tabule. Nejnižší místo regionu se nachází na břehu Labe u obce Kojice (200 m n. m.) a nejvyšší bod u obce Holotín (399 m n. m.).<sup>12</sup>

---

<sup>10</sup> FALTYSOVÁ, Helena, František BÁRTA et al. *Chráněná území ČR, IV., Pardubicko*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2002, s. 104.

<sup>11</sup> Charakteristika okresu Pardubice. In: *Czso.cz* [online]. Pardubice: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích, aktualizováno dne 16.9.2015 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika\\_okresu\\_pardubice](https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_okresu_pardubice).

<sup>12</sup> Ref. 10, s. 106.

## 2.3 Podnebí

Podnebí pardubického regionu je určováno polohou Střední Evropy i místními klimatotvornými vlivy a je řazeno do teplé klimatické oblasti. Průměrná roční teplota vzduchu dosahuje přibližně 8 °C a ve vegetačním období 14 °C.

Současné klima je charakteristické dlouhým a suchým létem. Počet letních dnů v roce se pohybuje v rozmezí od 50 do 60. Nejteplejším měsícem je červenec, jehož průměrná teplota vzduchu dosahuje 18 - 19 °C. Zima je krátká a mírná. Období, kdy se průměrná denní teplota vzduchu pohybuje pod bodem mrazu, začíná na začátku prosince a končí měsícem únor. Nejchladnější měsíc je leden, kdy se průměrná teplota vzduchu pohybuje kolem -2 - -3 °C. Sněhová pokrývka je během zimního období 40 - 50 dnů a její průměrná výška nepřesahuje v průměru 2 cm. Teplota vzduchu se v jarních měsících průměrně pohybuje mezi 8 - 9 °C, v podzimních kolem 7 - 9 °C. Na území celého pardubického regionu dosahuje průměrný roční úhrn srážek 550 - 600 mm.<sup>13</sup>

## 2.4 Vodstvo

Nejvýznamnějším vodním tokem je řeka Labe, která protéká severní částí okresu od obce Pohřebačka přes Pardubice, odkud pokračuje středem západní poloviny okresu, který opouští u obce Kojice. Nynější koryto řeky bylo zdatně ovlivněno regulacemi probíhajícími od konce 19. století. Z Labe odbočuje řada náhonů, které byly dříve používány k zásobování rybníků. Nejznámější a nejdelší je Opatovický kanál, jehož celková délka činí 30 km. Byl vybudován v 16. století a sloužil k napájení soustavy rybníků, kterou na svém panství nechal zříditi rod Pernštejnů v 16. století. Jihem okresu protéká řeka Chrudimka, jihovýchodní částí řeka Loučná.

Důležitými krajinnými prvky jsou zdejší rybníky. Rybníční soustava na Pardubicku původně čítala asi 400 rybníků. Rybníky se dochovaly do dnešní podoby asi z 60 %. Síť rybníků zvyšuje ekologickou stabilitu a spolu s mrtvými rameny Labe se podílí na zadržování vody v krajině. Mezi největší současné rybníky patří Bohdanečský, Sopřečský, Ředický, Strášovský a Buňkov, který byl vybudován v roce 1973.<sup>14</sup>

---

<sup>13</sup> Ref. 10, s. 106.

<sup>14</sup> Ref. 10.

## 3 MĚSTO PARDUBICE

### 3.1 Charakteristika města

Pardubice jsou krajským městem ležícím na soutoku řek Labe a Chrudimky, nacházející se v centru východních Čech. Mají přibližně 90 000 stálých obyvatel. Jsou sídlem Pardubického kraje, zaujímají rozlohu téměř 78 km<sup>2</sup> a leží v nadmořské výšce 215 až 237 metrů nad mořem. Město je známo svým množstvím zeleně. Nachází se zde řada parků, z nichž můžeme jmenovat například nově zrekonstruované Tyršovy sady, ležící pod pardubickým zámekem, park Na Špici, Bubeníkovy sady, pojmenované podle významného pardubického starosty Václava Bubeníka, či park Pod Vinicí. Na území města je řada vodních toků a slepých ramen. Jedná se o statutární město, v jehož čele stojí primátor. V současné době je primátorem města Ing. Martin Charvát. Město je významným kulturním střediskem. Má zde sídlo Východočeská galerie, Východočeské muzeum, Komorní filharmonie či umělecký soubor Východočeského divadla.

Za centrum vysokoškolského vzdělání zde považujeme Univerzitu Pardubice, která byla založena v roce 1950 jako jednofakultní Vysoká škola chemická. V průběhu let škola rozšířila svoji působnost a v dnešní době čítá sedm fakult.<sup>15</sup>

Ve městě se koná řada sportovních a kulturních událostí, které jsou podrobněji popsány v podkapitole 3.7.

#### 3.1.1 Znak Pardubic

Znak města je tvořen přední polovinou bílého koně ve skoku se zlatou uzdou na červeném poli, užívaný pány z Pardubic již ve 14. století. Město tento znak začalo užívat od poloviny 16. století.<sup>16</sup> (viz Příloha č. 1)

### 3.2 Historie

První písemná zpráva o existenci Pardubic je obsažena v bule papeže Bonifáce VIII. z roku 1295, kdy byly osídleny Pardubičky, dnešní okraj města. Ve druhé polovině téhož století došlo v nynější historické části města k založení kláštera cyriaků u kostela sv. Bartoloměje.

---

<sup>15</sup> BARTOŠ, Štěpán, František ŠEBEK. *Pardubice*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 2001, s. 130. Geografie. In: *pardubice.cz* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>.

Univerzita Pardubice: Od počátků do současnosti. In: *upce.cz* [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice, aktualizováno dne 7.2.2014 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <https://www.upce.cz/univerzita/historie.html>.

<sup>16</sup> BÍČÍK, Zdeněk. *Pardubice od A do Z*. 1. vyd. Pardubice: Informační služba Pardubice, 1974, s. 74.

Kolem kláštera existovalo několik obcí, které byly od sebe poměrně vzdálené, a celé osídlení města bylo velmi rozptýlené. Vznik samotného názvu města je spjat s několika různými teoriemi. Někteří odborníci se přiklání k odvození názvu od polského osobního jména Pordab (či Pardub), jiní od názvu Pardědudice či Pardědubice.

Na počátku 14. století spravoval Pardubice Půta z Dubé, který patřil mezi nejstarší známé vlastníky Pardubic. Následně se novými majiteli stali páni z Pardubic, za jejichž vlády město velmi vzkvétalo. Na konci 15. století koupil pardubické panství Vilém z Pernštejna, jehož rod patřil v té době mezi nejbohatší šlechtu českého království. Vláda Pernštejnů představuje nejvýznamnější kapitolu v dějinách města a celého regionu. Byla zde založena rozsáhlá síť rybníků a Pardubicko se v první polovině 16. století stalo jednou z největších rybníkářských oblastí v zemi.

V roce 1507 zasáhl město rozsáhlý požár, což urychlilo jeho zásadní přestavbu probíhající ve stylu pozdní gotiky. Vilém dal přestavět starý vodní hrad, který změnil v rozsáhlé panské sídlo, jež bylo obeháno příkopem a hliněným valem, přičemž celé okolí bylo možno zatopit.

Zásadním mezníkem pro následující přestavbu města byl rok 1538, ve kterém došlo k dalšímu devastujícímu požáru. V obnově města již pokračoval Vilémův syn Jan z Pernštejna, který město přestavěl ve stylu rané renesance.<sup>17</sup>

Během třicetileté války (1618 - 1648) byly Pardubice z velké části zničeny a musely čelit i útoku Švédů. Po jejím konci město měnilo svoji podobu, kterou začaly ovlivňovat nové architektonické styly, jejichž vliv se promítl na fasádách domů v historické části města.

Postupný rozmach Pardubice zaznamenaly během 19. století, kdy se staly významnou železniční křižovatkou. Začaly se stavět nové průmyslové podniky, mezi nimiž můžeme jmenovat výrobu mlýnských strojů, zemědělského nářadí, lihovar, pivovar či výrobu kávovinových náhražek.

V meziválečném období zaznamenaly Pardubice velký rozvoj v podnikání, který byl narušen 2. světovou válkou. Město se stalo sídlem německých úřadů a gestapa. V boji proti okupantům sehrála nezastupitelnou roli odbojová skupina Silver A, působící na území města a přilehlém okolí, která se podílela na přípravě atentátu proti zastupujícímu říšskému protektorovi R. Heydrichovi. V roce 1944 město postihly tři nálety spojeneckého letectva, při nichž zahynulo 263 osob a byla zničena či poškozena rafinerie, cukrovar a řada obytných domů.

---

<sup>17</sup> ŠEBEK, František et al. *Dějiny Pardubic I.* 1. vyd. Pardubice: Městský národní výbor, 1990, s. 45-67.

Po druhé světové válce došlo k prudkému růstu města. Od 50. let docházelo postupně k výstavbě nových sídlišť, administrativních budov, sportovních a kulturních objektů.<sup>18</sup>

### 3.2.1 Pověsti o erbech vztahujících se k historii města

#### O znaku města Pardubic

Pověst vypráví o statečném Ješkovi z Pardubic. Ten získal tento znak od krále Vladislava II. během obléhání severoitalského města Milán. Ješek, jenž se do města spolu se svými lidmi vloudil, se snažil z města uprchnout, a ve chvíli, kdy projížděl ven městskou bránou, milánští spustili ochrannou mříž. Mříž přesekla bílého koně v půli. Oddaný Ješek vzal přední půli koně na ramena a vrátil se zpět do tábora. Král statečného bojovníka odměnil erbem, jenž má v červeném poli přední polovinu bílého koně se zlatou uzdou a s levou nohou zdviženou.<sup>19</sup>

#### O znaku pánů z Pernštejna

Z pověsti O znaku pánů z Pernštejna se dozvídáme, že kdysi dávno žil na moravském území v temných lesích uhlíř jménem Věňava. Uhlíř si postavil chaloupku, ve které bydlel a páčil uhlí v širokém okolí, kde bylo velké množství lesů. Protože často pracoval celý den a vracel se domů pouze na večeri, připravoval si chléb na několik dní dopředu tzv. „do foroty“. Několikrát se mu stalo, že zjistil, že chleba značně ubývá a pojal podezření, že nějaké lapkové nebo zvířata mu chleba berou. Myslel si, že se dojde zeptat vesničanů, jestli neviděli nějaké lapky nebo divoké zvíře. Jednoho dne však opravoval došky na střeše u komína a zahlédl zuba, jak se vkrádá do stavení. Rychle slezl dolů, vlétl do světnice, přiskočil k zubrovi a chytil ho za rohy tak, aby na něj zvíře nemohlo zaútočit ani kopytem. Věňava držel zuba za rohy a neměl poblíž ani sekeru ani provaz, kterým by zuba svázal. Na okno u chalupy přiletěl švitořivý vrabec, který spustil: „Čim, čim, čim čim?“ V tu chvíli uhlíře napadlo, že zuba sváže lejcím obuvi, které měl kolem lýtky až ke kolenu. Z lýtky spletl houžev do tvaru prstenu. Houžev prostrčil zubrovi chřípím a zvíře zkrotil. Panovník nejprve nevěřil vyprávění uhlíře, jak zuba chytil, ale když potom viděl Věňavu, jak zubrovi setnul hlavu, uhlířovi uvěřil. Věňava přivedl

---

<sup>18</sup> BOROVEC, Petr. Krátce z dějin Pardubic. In: BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Pardubice*. Praha: Milpo media, 1999, s. 15-16.

<sup>19</sup> MACHÁČEK, Lubomír. *Poklad na Kunětické hoře: báje a pověsti z Pardubicka*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1997. s. 7-10.

zubra panovníkovi na velehrad a ten mu nabídl jako odměnu kus krajiny a zubří hlavu k tomu. A řekl: „Jsi udatný a skromný.“.

Věňava postavil v lese dřevěnou tvrz, oženil se a synovi, který se mu narodil, dal jméno Prsten. Následně toto jméno nesla i tvrz a jméno se později změnilo na Pernštejn. Na místo tvrze byl postaven hrad. Erbovní znak se zubří hlavou si pánové z Pernštejna přinesli i do Pardubic. Pernštejnové přesídlili do Pardubic a na pardubickém zámku si nechali vytesat erb do kamenné desky na zámecké bráně. Tento erb připomíná lidem pověst o odvážném uhlíři Věňavovi.<sup>20</sup>

### 3.3 Významné osobnosti Pardubic

#### Arnošt z Pardubic (1297 - 1364)

Významnou osobností, jež je spjata s historií města, je Arnošt z Pardubic. Narodil se 25. března 1297 v rodině Arnošta z Hostýně a ze Staré. Jeho otec vykonával funkci královského purkrabího v Kladsku. Arnošt nejprve navštěvoval farní školu Johanitů a poté klášterní školu benediktýnů v Broumově. Studoval také v Praze, kde v té době nebyla univerzita, a proto odešel za vzděláním do zahraničí. V Itálii studoval čtrnáct let, práva a teologii na významných univerzitách v Padově a Bologni. Tam se také seznámil s budoucím králem Karlem IV. V roce 1339 se Arnošt vrátil zpět do Čech a ještě v tomto roce byl vysvěcen na kněze. Jako kněz působil v biskupské kapitule u sv. Víta na Pražském hradě. V roce 1343 byl zvolen pražským biskupem a po zřízení pražského arcibiskupství byl roku 1344 jmenován prvním pražským arcibiskupem. Dne 2. září 1347 provedl korunovaci významného českého panovníka Karla IV. a stal se jeho politickým rádcem, v době nepřítomnosti Karla IV. (1354 - 1355) vedl správu celé země. Arnošt byl první český církevní hodnostář, který měl od papeže právo korunovat české krále, které předtím korunoval arcibiskup v Mohuči. Stál u počátku výstavby Chrámu sv. Víta a založení Univerzity Karlovy v roce 1348, kde působil jako její první kancléř. Arnošt z Pardubic ve své době působil také jako diplomat pro svého krále, Karla IV. Při této své činnosti se seznámil i s významným italským spisovatelem Francescem Petrarcou. Pro ilustraci o osobě Arnošta z Pardubic uvádíme názory Arnoštových současníků, z nichž vyplývá, o jak významnou osobnost v Evropě té doby se jednalo.<sup>21</sup>

---

<sup>20</sup> MACHÁČEK, Lubomír. *Poklad na Kunětické hoře: báje a pověsti z Pardubicka*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1997. s. 13-15.

<sup>21</sup> KOTYK, Jiří. *Pardubické podobizny*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1995, s. 107.



Kanovník Vilém z Házmburka: „*Jako hvězda uprostřed mlhy stkvěl se ctnostným životem a učeností.*“.

Florentský kronikář Matteo Villani: „*Prelát s velkou autoritou pro zkušenost ve světských bězích.*“.

Básník Francesco Petrarca: „*Byl mravů jemných a bystrosti tak kultivované, jako by se byl v Attice narodil.*“.<sup>22</sup>

### **Václav Veverka (1796 - 1849) a František Veverka (1799 - 1849)**

Vynálezci ruchadla a průkopníky zemědělských strojů byli bratřenci Veverkovi, kteří pocházejí z Rybitví nedaleko Pardubic. Jsou dalšími významnými osobnostmi tohoto regionu.<sup>23</sup>

### **Ing. Jan Perner (1815 - 1845)**

S Pardubicemi je významně spojena postava Jana Pernera, projektanta a stavitele železničních tratí. Stavba železnice vedoucí z Olomouce do Prahy, jejíž projekt Perner započal v roce 1841, významně přispěla k rozvoji města. Samotná železnice se pro Pernera stala osudnou, kdy 9. 9. 1845 při cestě vlakem narazil hlavou o sloupek v choceňském tunelu. Na následky tohoto zranění zemřel.<sup>24</sup>

### **Ing. Jan Kašpar (1883 - 1927)**

Ing. Jan Kašpar byl významný český letec. Jeho první let se uskutečnil v roce 1910 a byl dlouhý pouhé dva kilometry. V roce 1911 Kašpar provedl první dálkový let na trase Pardubice - Praha. Před první světovou válkou založil a vedl leteckou školu v Pardubicích. Svůj život se rozhodl náhle ukončit v roce 1927 po finančním krachu, který mu způsobilo podnikání se dřevem.<sup>25</sup>

---

<sup>22</sup> KOTYK, Jiří. *Pardubické podobizny*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1995, s. 26.

<sup>23</sup> Ref. 18.

<sup>24</sup> Ref. 18.

<sup>25</sup> Ref. 18.

### 3.4 Významné historické památky a budovy

#### 3.4.1 Kostel sv. Bartoloměje

Kostel sv. Bartoloměje se nachází v severozápadní části historického jádra města. První zmínky se o něm objevují již roku 1295. Původně sloužil jako sídlo cyriaků, řádu, založeném v Římě. Prvotní poloha kostela s přílehlými budovami řádu není doposud jednoznačná. Nejspíše se nacházel jihovýchodně od nynějšího kostela sv. Bartoloměje. Kostel byl během husitských válek zničen spolu s přílehlým klášterem. (viz. Příloha č. 2)

Nynější podobu kostelu dala rekonstrukce započatá Vilémem z Pernštejna. Ten jej určil hrobkou pro českou větev svého rodu. Z významných příslušníků rodu je zde ale pochován pouze Vojtěch z Pernštejna se svojí rodinou. V blízkosti kostela se nacházel klášter minoritů, který stál v místech dnešního arciděkanského úřadu. Kostel byl postaven ve slohu pozdní gotiky a získal podobu halového trojlodí se sedlovou střechou. Raná renesance se na vzhledu kostela projevila až na severním portálu. V předsíni kostela se na levé straně nachází kaple Piety.<sup>26</sup>

Hlavní oltář je ve slohu klasicistním a znázorňuje obraz „Umučení svatého Bartoloměje“ od Michaela Willmana z roku 1692. V roce 1912 byl během přestavby prolomen západní portál, kde můžeme vidět fresky a malby vytvořené Viktorem Foersterem, dle předlohy Mikoláše Alše.<sup>27</sup>

#### 3.4.2 Zelená brána

Zelená brána je jediným cenným pozůstatkem pardubického opevnění z počátku 16. století. Ve skutečnosti se jedná o dvě stavby tvořené předbraním a vlastní branou s věží vysokou 59 m. Na předbraní můžeme vidět reliéf s vyobrazením erbovní pověsti pánů z Pardubic, který zhotovil Bohumil Vlček dle návrhu Mikoláše Alše. Původně tato brána nesla název Pražská, avšak v roce 1547 měděný plášť vlivem koroze náhle zezelenal a od této doby nese název Zelená.<sup>28</sup> (viz. Příloha č. 3)

---

<sup>26</sup> HRUBÝ, Vladimír a STANĚK, Jiří. *Kostel sv. Bartoloměje v Pardubicích*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 2000, s. 128.

<sup>27</sup> Kostel sv. Bartoloměje. In: *farnost-pardubice.cz* [online]. Pardubice: Římskokatolická farnost, 2011 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.farnost-pardubice.cz/Farnost/Kostely/Kostel-sv-Bartolomeje>.

<sup>28</sup> THEIN, Pavel. Zelená brána. In: PALEČEK, Jiří, ed. *Zelená brána: [sborník článků ze Zpráv Klubu přátel Pardubicka]*. Pardubice: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 2006. s. 4-9. AB-Zet Pardubicka; seš. 38.

V dnešní době můžeme uvnitř Zelené brány vidět nově otevřené historické expozice, které jsou určeny především dětem. Instalace nese název Kronika města Pardubic a vypráví například o vzniku erbu pánů z Pardubic či pánů z Pernštejna.<sup>29</sup>

### 3.4.3 Pernštýnské náměstí a jeho domy

Pernštýnské náměstí je středem Městské památkové rezervace, která byla vyhlášena 5. 3. 1964. Rozloha náměstí činí asi 6 240 m<sup>2</sup> a má tvar pravidelného obdélníku. Název se v průběhu let měnil. V dřívějších dobách bylo náměstí nazýváno „rynkem“, od druhé poloviny 19. století neslo název „Hlavní náměstí“. Roku 1918 se název změnil na „náměstí Viléma z Pernštýna“ a v 50. letech byl upraven na „Pernštýnské náměstí“, který je užívaný do dnešních let.

Uprostřed náměstí stojí **morový sloup**, na jehož vrcholu se nachází pozlacená socha Panny Marie. V roce 1695 jej nechal postavit pardubický děkan Valentín Kelčák jako poděkování za záchranu města před morem. Sloup byl v pozdějších letech doplněn bohatou balustrádou s osmi sochami svatých.<sup>30</sup>

Nejvýznamnějším domem na Pernštýnském náměstí bývala vždy **radnice**. Vznikla na místě starších domů, které byly vykoupeny od původních vlastníků a na náklady města zbořeny. Budova radnice byla vybudována jako novorenesanční radniční komplex, dle projektu architekta Jana Vejrycha. Dominantou jsou dvě čtyřboké věže, které dělí celou stavbu na tři části. Mezi věžemi nad druhým poschodím se nachází štít se znakem města, na jehož hrotu stojí měděná socha Vojtěcha z Pernštejna - strážce města. Průčelí celé radnice je zdobeno sgrafity. Nad okny prvního patra se nachází osm medailonů, na kterých jsou vyobrazeny podoby českých králů. Ve druhém poschodí jsou mezi okny zobrazeny čtyři fresky od Karla Klusáčka, znázorňující alegorické postavy.<sup>31</sup> (viz. Příloha č. 4)

Na východní straně náměstí se nachází nejcennější a nejpoblábnější dům v Pardubicích - **dům U Jonáše**. Za velmi cenný je považován interiér domu. V přízemí můžeme vidět dvoulodní gotický mázhaus se sklípkovou klenbou, pocházející z doby první výstavby města po požáru v roce 1507. Průčelí domu zdobí štukový reliéf z roku 1797, znázorňující biblický

---

<sup>29</sup> Stálá expozice. In: *Zelenabrana.eu* [online]. Pardubice: Kulturní centrum Pardubice, ©2013 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.zelenabrana.eu/cs/>.

<sup>30</sup> HUŇÁČEK, Miloslav. *Pardubice - Pernštýnské náměstí*. Pardubice: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 2002. s 32. AB-Zet Pardubicka; seš. 18.

<sup>31</sup> HALBRŠTÁTOVÁ, Eva a Petr VOREL. *Pardubická radnice*. 1. vyd. Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 1994, s. 19.

výjev, kdy proroka Jonáše polyká velryba. Autorem tohoto výjevu je známý pardubický sochař Jakub Teplý. Ve štítu domu se nachází Boží oko s reliéfy sv. Petra a sv. Floriána a postavičky dětí. Od roku 2000 dům využívá ke svým účelům Východočeská galerie, která pořádá každoročně řadu výstav a výchovné programy pro děti z mateřských škol, žáky základních škol a studenty škol středních.<sup>32</sup> (viz. Příloha č. 5)

### **Pověst O Jonášovi a velrybě**

Bůh Jahve se rozhněval na město Jeruzalém a nařídil svému proroku Jonášovi, aby odešel do města a prorokoval jeho zánik. Když Jonáš přišel do Jeruzaléma, oznámil obyvatelům proroctví a ti se zalekli a upustili od hýřivého života. Bůh Jahve se tedy nad obyvateli smiloval a neseslal na město zkázu. Zanedlouho Izraelci poznali, že se proroctví, které jim přišel Jonáš sdělit, nenaplnilo a nazvali Jonáše falešným prorokem.

Za krátký čas nařídil Jahve Jonášovi, aby odešel do města Ninive a oznámil zkázu města, pokud se jeho obyvatelé nevrátí zpět na cestu ctnosti. Jonáš se ale rozhodl, že obyvatelům města nic nevkáže, sice z obav, že by ho zase nazývali falešným prorokem, rozhodl se uprchnout na konec světa, kam Jahve nedohlédne.

Nastoupil na loď námořníků, kteří se plavili na daleké ostrovy v moři. V průběhu plavby se zvedla vichřice a na moři se objevily obrovské vlny, které začaly loď ohrožovat. Všichni cestující se začali modlit a volali o pomoc. Mezitím kormidelník našel spícího Jonáše v podpalubí. Oznámil mu, co se děje a prosil ho, aby se u boha Jahveho přimluvil. Jonáš přiznal, že za neštěstí, které postihlo jejich loď, může on. Nařídil tedy lodníkům, aby ho hodili do moře. Moře se v okamžiku utišilo a loď odplula pryč. Bůh Jahve poslal Jonášovi ohromnou rybu, která otevřela tlamu a Jonáše polkla. Jonáš se mohl uvnitř ryby pohybovat a s velrybou se spřátelil. Jahve se začal hněvat, že Jonáš na něj zapomněl a přikázal velrybě, aby ho vyvrhla a Jonáše polkla malá ryba, kterou Jahve vyslal.

Jonáš začal pociťovat úzkost a prosil Jahva o odpuštění. Jahve přikázal rybě, aby Jonáše vyvrhla zpět na břeh.

Jonáš nyní poslechl Jahva a šel do Ninive, aby prorokoval zkázu města. Lid začal litovat svých činů a napravoval vše špatné, co udělal. Jahve se nad ninivskými obyvateli slitoval a odložil trest o čtyřicet let.

---

<sup>32</sup> HUŇÁČEK, Miloslav. *Pardubice - Pernštýnské náměstí*. Pardubice: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 2002. s 32. AB-Zet Pardubicka; seš. 18.

Jonáš byl opět rozmrzelý nad rozhodnutím Jahva a odešel do nedaleké pustiny. Bůh mezitím provedl zázrak. Nad Jonášem během noci vyrostl stinný strom. Když se ráno probudil, byl šťasten, neboť ho koruna stromu chránila před slunečním zářením. Avšak během noci byl strom zničen červem, kterého poslal Jahve. Jonáš se ráno probudil a litoval zničený strom. V tu chvíli k němu promluvil bůh Jahve, který Jonášovu lítost připodobnil k jeho lítosti nad městem Ninive. Jonáš pochopil, že uvnitř sebe pociťoval pouze ješitnost a sobectví.<sup>33</sup>

#### 3.4.4 Zámek

Vznik panského sídla, kde stojí dnešní pardubický zámek, lze datovat do konce 13. století. V minulosti zde stál vodní hrad, který byl v průběhu 14. století přestavován pány z Pardubic. Z původního opevňovacího systému hradu zmizely hradby, které byly nejspíše zničeny pozdějšími dostavbami renesančního zámku. Jediné, co se dochovalo, byl hradní příkop. Roku 1490 koupil pardubické panství Vilém z Pernštejna. Ten přestavěl celý areál původního hradu na palác s čtyřkřídlou dispozicí. Kolem zámku a dvora se nacházely hospodářské budovy. Nový systém opevnění pardubického zámku představuje vrchol pozdně gotické opevňovací techniky. Skládá se z mohutného hliněného valu s nárožními rondely, kde se dalo umístit dělostřelectvo. Před hradbou byl vybudován široký příkop, který se mohl v případě hrozícího nebezpečí zavodnit. Po smrti Viléma z Pernštejna pokračovali ve stavebních úpravách zámku jeho synové Vojtěch a Jan. Úpravy zámku probíhaly v renesančním slohu a týkaly se jak zevních, tak vnitřních částí zámku. Z této doby se dochovala řada architektonických prvků, především zbytky raně renesančních nástěnných maleb či kazetové stropy.

Poslední velká přestavba zámku probíhala ve druhé polovině 16. století a zámek tímto získal sgrafitovou výzdobu fasád, která se zachovala do dnešních let. Zámek v následujících staletích prošel řadou změn. V 17. století byl na nádvoří zřízen pivovar a v 18. století byly prostory využívány jako sklady textilní řemeslnické výroby. Během druhé poloviny 20. století zámek velmi zchátral. Obnovit zpustlý objekt se podařilo v průběhu 90. let, kdy byl zpřístupněn veřejnosti. V nynější době je zámek sídlem Východočeského muzea, které návštěvníkům nabízí několik stálých expozic. Část prostor na nádvoří užívá také Východočeská galerie.<sup>34</sup>

---

<sup>33</sup> PETIŠKA, Eduard. *Příběhy starého Izraele*. 2. vyd. (1. samostatné vyd.). Praha: Martin, 1990. s. 54-62.

<sup>34</sup> Historie zámku. In: *Vcm.cz* [online]. Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 2014 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.vcm.cz/historie-zamku/>.

Vstupní brána do nádvoří zámku je široká a spolu s gotickým klenutím tvoří impozantní vstup. Na stranách můžeme vidět dva otvory, kterými procházela kladka pro zdvihací most. Nad branou je znázorněn reliéf pernštejnské pověsti. Druhá brána, která spojuje nádvoří se zámkem, pochází z 16. století a původně k ní vedl dřevěný most, který byl v roce 1543 nahrazen kamenným. Je zdobena motivem připomínajícím lidské a zvířecí hlavy. Zábradlí mostu zdobí vytesané lovecké příběhy a erby.<sup>35</sup> (viz. Příloha č. 6)

### 3.4.5 Městské divadlo

Městské divadlo v Pardubicích je domovskou scénou souboru Východočeského divadla. Základní kámen byl položen dne 16. května 1907 a bylo postaveno dle návrhu architekta Antonína Balšánka. V průběhu let došlo k řadě rekonstrukcí, z nichž poslední probíhala v letech 2002 - 2003.<sup>36</sup>

Na výzdobě divadla a jeho interiérů se podílela řada umělců, například akademický malíř František Urban, jako autor motivu divadelní opony. Na vrcholku divadla se nachází impozantní socha Génia, kterou dle návrhu Bohumila Kafky zhotovil pardubický sochař Rudolf Vávra spolu s Vilémem Čížkem. Průčelí divadla zdobí dvě mozaiky zobrazující „Žižku před Prahou“ a „Libušin soud“. Po stranách stěn budovy můžeme vidět dvanáct medailonů, znázorňujících tváře významných osobností české kultury.<sup>37</sup> (viz. Příloha č. 7)

## 3.5 Blízké okolí města

### 3.5.1 Lázně Bohdaneč

Město Lázně Bohdaneč se nachází 8 km severozápadně od Pardubic. Leží v nadmořské výšce 218 m n. m. a rozkládá se na území Polabské nížiny. Krajina v okolí městečka je lesnatá a rybníčná. Na severním okraji města se nachází technická památka z dob Pernštejnů - Opatovický kanál.

První písemná zmínka o Bohdanči pochází z roku 1264. Ve 14. století patřila osada k vodní tvrzi Blatník, jejímiž majiteli byli páni z Cimburka. Albrecht z Cimburka prodal

---

<sup>35</sup> CHUDÁ, Marie. *Pardubické vzpomínky*. 1. vyd. Pardubice: Pardubická tiskárna Silueta, 1997, s. 15.

<sup>36</sup> THEIN, Pavel. Městské divadlo se staví. In: THEIN, Pavel a HUŇÁČEK, Miloslav. *Městské divadlo Pardubice*. Pardubice: Klub přátel Pardubicka, 2004. s 6-10. AB-Zet Pardubicka; seš. 34.

<sup>37</sup> HUŇÁČEK, Miloslav. Proměna Městského divadla, Socha Genia, Mozaiky, Medailony. In: THEIN, Pavel a HUŇÁČEK, Miloslav. *Městské divadlo Pardubice*. Pardubice: Klub přátel Pardubicka, 2004. s 16-31. AB-Zet Pardubicka; seš. 34.

Bohdaneč, označovanou jako městečko, roku 1377 Opatovickému klášteru. V okolí se začaly zakládat rybníky a městečko ležící na důležité obchodní cestě do Prahy začalo vzkvétat. Dne 8. ledna 1491 se Bohdaneč i s panstvím stala majetkem Viléma z Pernštejna, který pokračoval v zakládání rybníků v jeho okolí.<sup>38</sup>

Na konci 19. století tehdejší nájemce rybníčního hospodářství, Jan Veselý, nechal provést rozbor rašeliny, jejíž léčebné účinky potvrdil vídeňský výzkumný ústav. Roku 1896 byla zahájena výstavba lázní a o rok později byly lázně otevřeny prvním pacientům.<sup>39</sup> Lázně se v průběhu let rozrůstaly o další pavilony, ty jsou propojeny kolonádou pro pohodlí pacientů, kteří se zde léčí. Největší z lázeňských pavilonů byl projektován roku 1912 významným architektem Josefem Gočárem, po němž je pojmenován.<sup>40</sup>

Bohdaneč získala statut lázeňského místa v roce 1963. O pár let později jí byl udělen statut města a oficiální název Lázně Bohdaneč bylo městu přiznáno roku 1981.

Střed města tvoří náměstí, nyní s názvem T. G. Masaryka, které bylo vybudováno už za dob Pernštejnů. Uprostřed náměstí se nachází barokní kostel sv. Máří Magdalény. Dominantou města je barokní radnice, stojící v blízkosti areálu lázní.<sup>41</sup>

### 3.5.2 Kunětická hora

Nejvyšším místem Pardubicka je Kunětická hora se svojí nadmořskou výškou 304 m n. m. Na vrcholu byl v průběhu 15. století postaven hrad, který ve své době patřil k nejlépe opevněným. Kunětická hora je považována za sopku, ale ve skutečnosti se jedná o lakolit, který vznikl ztuhnutím magmatu těsně pod povrchem země. V průběhu staletí byla hora využívána jako kamenolom, jejíž kameny se využívaly ke stavbě okolních staveb či železnice.<sup>42</sup>

V dnešní době nabízí hrad návštěvníkům dva prohlídkové okruhy.<sup>43</sup> Je rovněž cílem výletů a centrem volnočasových aktivit obyvatel Pardubicka a Královehradecka. (viz. Příloha č. 8)

---

<sup>38</sup> CYPRIÁN, Karel. *Lázně Bohdaneč: průvodce městem, lázněmi a okolím*. 2. vyd. [Pardubice]: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 1999, seš. 4, s. 4.

<sup>39</sup> Ref. 33, s. 29.

<sup>40</sup> PROCHÁZKA, František a Jana GUTWIRTHOVÁ. Kamenná krása. In: BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Lázně Bohdaneč*. Praha: MILPO, 1998, s. 40.

<sup>41</sup> Ref. 33, s. 5.

<sup>42</sup> LEMBERK, Vladimír. *Příroda na Pardubicku dříve a nyní*. Pardubice: Východočeské muzeum, 1997, s. 62.

<sup>43</sup> Turistické informace. In: *Hrad-kunetickahora.cz* [online]. Staré Hradiště: Státní hrad Kunětická Hora, Poslední aktualizace 26. 1. 2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.hrad-kunetickahora.cz/turisticke-informace/>.

### **Poklad na Kunětické hoře**

V době husitských válek se mniši z Opatovického kláštera rozhodli ukrýt poklad nesmírné ceny na jiném místě. Nějakou dobu zvažovali, kam ho schovat, až volba padla na Kunětickou horu. Vyslali svého mnicha, aby se poptal pána hradu, zdali by si nemohli ve sklepení uschovat sudy se vzácným vínem. Posel se vrátil s příznivou zprávou. Najali si tedy bednáře, který se ihned pustil do díla. Zlato a drahokamy vměstnali do vinných sudů, pečlivě zabednili, zavoskovali a dovezli na Kunětickou horu. Vše proběhlo podle plánu a mniši se s klidnou myslí oddávali dále modlitbám.

Hradního pána jednoho dne napadlo, že ochutná z jednoho sudu to „klášterní tajemství“. Naplnit džbán vínem se mu však nepodařilo. Objevil, že místo lahodného moku je v sudech ukryto zlato. Kunětický pán dlouho neváhal a nařídil, aby zlato a drahé kamení ze sudů vyndali a přendali na bezpečné místo. Sudy dal naplnit vínem. Když si po čase mniši přišli pro ukryté sudy, kunětický pán jen bez zdráhání vrátil jejich majetek. Mniši se tuze divili, co to v sudech šplouchá.

Místo zlata spatřili jen víno. Museli ale mlčet, vždyť sami řekli, že převzali jen víno. Co se s pokladem stalo potom, pověst už neříká. Prý leží někde zapadlý ve skále a lidé ho objeví teprve tehdy, až bude bída a hladomor procházet krajem. Peněz pak bude dost pro všechny dobré lidi v našem kraji.<sup>44</sup>

### **3.6 Průmysl**

Až do druhé poloviny 19. století bývaly východní Čechy spíše krajem, kde se dařilo převážně zemědělské výrobě. Klíčový význam pro rozvoj průmyslu měla výstavba železnice ve druhé polovině 19. století. V průběhu let vznikaly ve městě různé společnosti, které se zabývaly například výrobou likérů, cukru či kávových náhražek. Prvotní místo má dnes ve městě **chemický průmysl**, který je zastoupen firmou Synthesia - Explosia, nacházející se v průmyslové zóně Semtín nedaleko Pardubic. Nejprve byl v roce 1921 založen podnik Explosia, který se věnoval výrobě výbušných látek. Firma se proslavila vyvinutím plastické trhavin SEMTEX na konci 50. let minulého století. Název Semtex byl vytvořen ze dvou slov, **SEMTÍN** a **EXPLOSIVE**. V roce 1928 byl postaven závod Synthesia, který vyráběl produkty potřebné pro výrobu výbušnin. Firma v průběhu let rozšířila svůj sortiment o další produkty,

---

<sup>44</sup> MACHÁČEK, Lubomír. *Poklad na Kunětické hoře: báje a pověsti z Pardubicka*. Vyd. 1. Pardubice: Helios, 1997. s. 33-36.



jako je například výroba umělých hnojiv či kyseliny dusičné a sírové.<sup>45</sup> Nyní prakticky existují dvě samostatné firmy, společnost Synthesia a. s., která vyrábí chemické produkty, a dále i státní podnik Explosia, který se zabývá výrobou výbušnin.

Další významnou firmou v oblasti chemického průmyslu je PARAMO (Pardubická rafinerie minerálních olejů). Tato společnost byla založena v roce 1889 vídeňským obchodníkem Davidem Fantou a zabývala se zpracováním minerálních olejů. Firma prošla v průběhu let řadou změn a rekonstrukcí. V dnešní době se v rafinérii vyrábí mazací oleje a asfaltové výrobky.<sup>46</sup>

Město je proslulé výrobou perníku, jenž zastupuje odvětví **potravinářského průmyslu**. První zmínka o výrobě pardubického perníku se objevuje již za vlády Karla IV. Tato tradice se uchovala až do dnešních let a Pardubice si tak získaly označení „město perníku“.<sup>47</sup>

Dalším významným reprezentantem tohoto průmyslu je Pardubický pivovar, který byl založen v roce 1871, kdy vznikl jako akciová společnost. Historie výroby piva je datována již na počátku 16. století. Vojtěch z Pernštejna v té době udělil Pardubicím tzv. právo várečné. V průběhu let prošel pivovar řadou rekonstrukcí. V současné době firma vyrábí různé druhy piva značky Pernštejn a tmavé pivo Porter, které se zde vaří od roku 1890.<sup>48</sup>

Dále můžeme jmenovat firmu Kávoviny, jejíž historie sahá až do druhé poloviny 19. století. Firma se zabývá výrobou kávovinových náhražek, přísad do pečiva a dalších potravinářských produktů.<sup>49</sup>

**Elektrotechnický průmysl** je v nynější době zastoupen firmou Panasonic, založenou v roce 2001, která se zaměřuje na výrobu audiotechniky pro světové automobilové značky.<sup>50</sup>

Společnost Foxconn je známa výrobou komunikačních a elektronických zařízení včetně výroby počítačových součástek.<sup>51</sup>

---

<sup>45</sup> BOROVEC, Petr. Epocha průmyslu. In: BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Pardubice*. Praha: Milpo media, 1999, s. 160.

<sup>46</sup> Ref. 39, s. 157.

<sup>47</sup> O perníku a historie. In: *Sdruzenipardubickypernik.cz* [online]. Pardubice: Sdružení Pardubický perník, ©2007 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.sdruzenipardubickypernik.cz/sekce/o-perniku-a-historie>.

<sup>48</sup> BOROVEC, Petr. Kde se vařivalo pivo. In: BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Pardubice*. Praha: Milpo media, 1999, s. 152.

<sup>49</sup> Historie. In: *Kavoviny.cz* [online]. Pardubice: Kávoviny, ©2013 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.kavoviny.cz/Historie.aspx>.

<sup>50</sup> O společnosti. In: *Panasonic.com* [online]. Pardubice: Panasonic Automotive Systems Czech, ©2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.panasonic.com/cz/tovarny-v-cr/o-spolecnosti.html>.

<sup>51</sup> O nás. In: *Foxconn.cz* [online]. Pardubice: Foxconn CZ, ©2000-2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.foxconn.cz/foxconn-globalne/>.

## 3.7 Kulturní a sportovní události města

### 3.7.1 Městské slavnosti

Mezi nejvýznamnější kulturní událost v roce patří Pardubické městské slavnosti, které se konají na jaře a na podzim. Část slavností konající se v měsíci červnu nese název Zrcadlo umění a pořádá se pravidelně od roku 2000. Tato akce probíhá celý týden, kdy každý den je vyhrazen jednomu uměleckému žánru. V centru města a ve školách probíhají různá vystoupení či soutěže, které se snaží místnímu obyvatelstvu přiblížit oblasti umění. Podzimní část městských slavností probíhá v měsíci říjnu, již od roku 1993, a je realizována mezi dvěma nejvýznamnějšími sportovními událostmi v roce - Zlatou přilbou a Velkou pardubickou.<sup>52</sup>

### 3.7.2 Velká pardubická

Velká pardubická je slavný dostihový závod s dlouholetou tradicí. Poprvé se konal v roce 1874 a od této doby se stal neodmyslitelným symbolem samotného města. Mezi nejznámější žokeje Velké pardubické patří Josef Váňa, jenž je osminásobným vítězem tohoto závodu.<sup>53</sup>

### 3.7.3 Zlatá přilba

Závod motocyklů na ploché dráze se poprvé uskutečnil v roce 1929 na dostihovém závodisti. Rok 1964 byl pro tuto sportovní událost významným mezníkem. V Pardubicích byl postaven plochodrážní stadion a závod tak mohl být přesunut z dostihového závodisti na nové místo. Zlatá přilba dosahuje světového ohlasu a každoročně se jí účastní řada domácích i zahraničních jezdců.<sup>54</sup>

### 3.7.4 Současné sporty

V současné době je nejsledovanějším sportem v Pardubicích lední hokej, sport s více než osmdesátiletou tradicí. Velmi populární je také tenisový turnaj Pardubická juniorka.

---

<sup>52</sup> Městské slavnosti Pardubice - obecné informace. In: *Pardubice.eu* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbory-magistratu/odbor-skolstvi-kultury-a-sportu/mestske-slavnosti/>.

<sup>53</sup> Historie. In: *Vpcp.cz* [online]. ©2011-2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.vpcp.cz/cs/historie.html>.

<sup>54</sup> Historie závodu. In: *Zlataprilba.cz* [online]. Pardubice: Zlatá přilba Pardubice, ©2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.zlataprilba.cz/historie-zavodu/>.

V minulých letech byli jejími vítězi nynější úspěšní tenisoví hráči, jako je například Tomáš Berdych či Petra Kvitová.

### **3.7.5 Olympijský park**

V letošním roce budou Pardubice jedním z měst, která budou hostit olympijský park při letních olympijských hrách v Riu de Janeiru.

V srpnu se park Na Špici a jeho okolí promění v malý olympijský areál, který zájemcům přiblíží olympijské i neolympijské sporty a dá jim ochutnat i něco z atmosféry tohoto největšího svátku sportu.

Návštěvníci tu budou moci fandit olympionikům, ale především také aktivně sportovat. Dále budou mít možnost sledovat přenosy z olympiády na velkoplošné obrazovce.

Tato akce je také zaměřena na to, aby se sportovní duch spolu s olympijskou myšlenkou dostali do povědomí mezi školáky - tedy pro ty, pro které by měl být sport nedílnou součástí života a kteří by se díky němu mohli stát i budoucími úspěšnými sportovci nebo dokonce i olympioniky.

V parku by se měli objevit současní i bývalí úspěšní olympionici s vazbou na město Pardubice a region.

## 4 TÉMA REGIONU VE ŠKOLSKÉ LEGISLATIVĚ

Následující kapitola se zabývá Rámcovým vzdělávacím programem ve vztahu k regionální tematice.

### 4.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program je závazný kurikulární dokument pro všechny školy v České republice. Dle Rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP ZV) si každá škola vytváří své školní vzdělávací programy. RVP ZV vymezuje několik základních oblastí, mezi které patří vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, v níž je obsažena regionální tematika.<sup>55</sup>

### 4.2 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jako jediná zaměřena pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Udává vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Nahlíží směrem do historie i současnosti a směřuje tak k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávání v uvedené oblasti rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí prostřednictvím pozorování pojmenovávat věci, děje a jejich vztahy a souvislosti, přičemž si utvoří svůj prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a mezilidské vztahy, všimnout si krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, umět je pozorovat a chránit je. Na základě sebepoznání a porozumění se učí vnímat základní vztahy ve společnosti a porozumět současnému způsobu světa, jeho problémům včetně ohrožujících situací. Tato oblast by měla být propojena s reálným životem a zkušenostmi žáků, které jim pomáhají zvládat nové životní situace a role.<sup>56</sup>

*„Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů.“<sup>57</sup>*

- Místo, kde žijeme;
- Lidé kolem nás;

---

<sup>55</sup> *Upravený Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* [online]. Praha: MŠMT, 2013. 142 s. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/upraveny-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani>.

<sup>56</sup> Ref. 49, s. 38.

<sup>57</sup> Ref. 49, s. 38-39.

- Lidé a čas;
- Rozmanitost přírody;
- Člověk a zdraví.

#### **4.2.1 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru**

V této části se zaměříme na jednotlivé tematické okruhy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, týkající se tématu regionu. Řadíme sem okruhy:

Místo, kde žijeme;

Lidé kolem nás;

Lidé a čas.

Níže uvádíme pouze část očekávaných výstupů a učiva, které se vztahují k regionální tematice.

#### **MÍSTO, KDE ŽIJEME**

*Očekávané výstupy - 1. období*

Žák

- vyznačí v jednoduchém plánu svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí;
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě);
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.

*Očekávané výstupy - 2. období*

Žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu;
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě;
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základní typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy, polokouli;

- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického;
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.

## **LIDÉ KOLEM NÁS**

*Očekávané výstupy - 1. období*

Žák

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům;
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.

*Očekávané výstupy - 2. období*

Žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě);
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne zlepšení životního prostředí obce (města).

## **LIDÉ A ČAS**

*Očekávané výstupy - 1. období*

Žák

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije;
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.

**Žák**

- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek;
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik;
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.<sup>58</sup>

### **4.3 Průřezová témata**

Průřezová témata představují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou považována za významnou a nedílnou součást základního vzdělávání. Jako důležitý formativní prvek základního vzdělávání vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků, jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet žákovu osobnost zejména v oblasti postojů a hodnot. Všechna průřezová témata jsou jednotně zpracována. Obsahují charakteristiku průřezového tématu, kde je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je uveden vztah ke vzdělávacím oblastem a přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka v oblastech vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Obsah průřezových témat je rozpracován do tematických okruhů, které obsahují nabídku témat (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování má v kompetenci škola.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a dovolují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Přispívají tak k všestrannému vzdělávání žáků a rozvíjení klíčových kompetencí. Žákům se tak dostává možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a upotřebit různé dovednosti.

Průřezová témata jsou povinnou součástí základního vzdělávání a škola je musí zařadit do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni, ale všechna nemusí být zastoupena v každém ročníku. Během základního vzdělávání má škola povinnost nabídnout žákům postupně tematické okruhy jednotlivých průřezových témat. Je možné je využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo jako samostatné předměty, projekty, kurzy, semináře atd.

---

<sup>58</sup> Ref. 49.

Podmínkou jejich účinnosti je propojení se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem činností žáků, které se uskutečňují ve škole i mimo ni.<sup>59</sup>

V RVP ZV jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova;
- Výchova demokratického občana;
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech;
- Multikulturní výchova;
- Environmentální výchova;
- Mediální výchova.<sup>60</sup>

---

<sup>59</sup> Ref. 49, s. 110.

<sup>60</sup> Ref. 49, s. 110.



## 5 REGIONÁLNÍ TEMATIKA V ZAHRANIČNÍCH KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTECH

### 5.1 Německo

#### 5.1.1 Obecná charakteristika

Ve Spolkové republice Německo je oblast školství spravována na nejvyšší úrovni Spolkovým ministerstvem pro vědu a vzdělávání (*Bundesministerium für Bildung und Forschung*), jehož historie sahá do roku 1955. V tomto roce došlo k založení Spolkového ministerstva pro atomové otázky (*Bundesministerium für Atomfragen*).<sup>61</sup> Kompetence a název tohoto ministerstva se v průběhu času měnily a na základě změny Základního zákona v roce 1969, kterým získala Spolková republika nová oprávnění v oblasti školního plánování a podpory vědy, došlo 22. října 1969 ke změně názvu na Spolkové ministerstvo pro vzdělání a vědu (*Bundesministerium für Bildung und Wissenschaft*). V roce 1998 došlo v důsledku změny v obsazení spolkové vlády k reorganizaci tohoto ministerstva a rozsah jeho pravomocí je platný doposud.<sup>62</sup>

Co se týče vzdělávání žáků na základních školách, angažuje se Ministerstvo pro vědu a vzdělávání na federální úrovni pouze v záležitostech jako jsou mezinárodní srovnávací studia či vytváření společného rámce (délka povinné školní docházky, systém známkování atd.).<sup>63</sup> Tím je pověřeno koordinační grémium Konference ministrů kultury (*Kultusministerkonferenz*).

Otázky školního systému zůstávají proto v diskreci jednotlivých spolkových zemí, v jejichž rámci existuje na šestnáct vzdělávacích systémů. Školství je tedy řízeno zemskými ministerstvy jednotlivých zemí, které jsou zodpovědné za vytváření rámcových vzdělávacích plánů, zřizování škol atd.<sup>64</sup>

---

<sup>61</sup> Wissen. In: *bildungsexperten.net* [online]. Köln: OAK - Online Akademie GmbH & Co. KG, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.bildungsexperten.net/wissen/was-ist-das-bundesministerium-fuer-bildung-und-forschung-bmbf/>.

<sup>62</sup> Bundesarchiv. In: *deutsche-digitale-bibliothek.de* [online]. Berlin: Deutsche Digitale Bibliothek, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/WJIW4G32ALTMEUTXSYYRM4FLAB2EAACJ>.

<sup>63</sup> Bildung. In: *bmbf.cz* [online]. Berlin: Bundesministerium für Bildung und Forschung, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.bmbf.de/de/bildung-im-schulalter-68.html>.

<sup>64</sup> Struktura vzdělávacího systému v Německu. In: *clanky.rvp.cz* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2006 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/510/STRUKTURA-VZDELAVACIHO-SYSTEMU-V-NEMECKU.html/>.

Na vzorku třech spolkových zemí si stručně představíme zařazení výuky o tématu regionu ve vzdělávacích plánech těchto zemí.

### 5.1.2 Bavorsko

V největší a současně druhé nejlidnatější ze šestnácti spolkových zemí, Bavorsku, je za oblast školství zodpovědné Bavorské zemské ministerstvo vzdělávání, kultury, vědy a umění se sídlem v Mnichově (*Staatsministeriums für Bildung und Kultus, Wissenschaft und Kunst*). Vytvářením rámcového vzdělávacího programu je v rámci tohoto ministerstva pověřen Institut pro kvalitu škol a vědecké bádání.<sup>65</sup>

Rámcový vzdělávací program (*Lehrplan*) Bavorska<sup>66</sup> se tematikou regionu zabývá v rámci předmětu Heimat - und Sachunterricht (v českém prostředí odpovídá předmětu Vlastivěda) vyučovaném na základní škole po dobu čtyř let. Tento předmět zahrnuje učební okruhy: demokracie a společnost, tělo a zdraví, příroda a životní prostředí, čas a proměna, prostor a mobilita, technika a kultura. Regionu se z uvedeného věnuje blíže okruh Prostor a mobilita. Žáci mají dle vzdělávacího plánu pomocí příkladu z jejich regionu objasnit spojitost mezi přírodními a kulturními vlivy (např. turismus, mobilita, zemědělství, hospodářství, průmysl), popsat změny v regionu vzniklé na základě potřeby mobility a reflektovat jejich význam v ochraně životního prostředí a udržitelnosti jeho vývoje.

### 5.1.3 Hesensko

Z oblasti středního Německa jsme si pro diplomovou práci zvolili zemi rozkládající se na pravém břehu Rýna, Hesensko s největším městem Frankfurt nad Mohanem. V něm sídlí rovněž k 1. dubnu 2015 nově zřízená Hesenská učitelská akademie (*Hessische Lehrkräfteakademie*) jako vrcholný orgán školské správy podřízený přímo Hesenskému ministerstvu kultury.<sup>67</sup>

---

<sup>65</sup> Ministerium. In: *km.bayern.de* [online]. München: Bayerisches Staatsministerium für Bildung und Kultus, Wissenschaft und Kunst [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.km.bayern.de/ministerium/schule-und-ausbildung/lehrplaene.html>.

<sup>66</sup> Lehrplan PLUS. In: *lehrplanplus.bayern.de* [online]. München: Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z [http://www.lehrplanplus.bayern.de/schulart/grundschule/inhalt/fachlehrplaene?w\\_schulart=grundschule&wt\\_1=schulart&w\\_fach=hsu&wt\\_2=fach](http://www.lehrplanplus.bayern.de/schulart/grundschule/inhalt/fachlehrplaene?w_schulart=grundschule&wt_1=schulart&w_fach=hsu&wt_2=fach).

<sup>67</sup> Über uns. In: *la.hessen.de* [online]. Frankfurt am Main: Hessische Lehrkräfteakademie, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: [https://la.hessen.de/irj/LSA\\_Internet?uid=0c14011f-3076-bb41-79cd-aa2b417c0cf4](https://la.hessen.de/irj/LSA_Internet?uid=0c14011f-3076-bb41-79cd-aa2b417c0cf4).

Podobně jako v Bavorsku, obsahuje hesenský Rámcový vzdělávací program (*Kerncurriculum*) předmět Sachunterricht.<sup>68</sup> Kurikulum se nevztahuje pouze na úroveň základních škol, tedy na období čtyř let, nýbrž na desetileté období. V jeho rámci se žáci zaobírají následujícími okruhy: společnost a politika, příroda, prostor, technika, dějiny a čas. Prvku regionů je pozornost věnována v rámci okruhu „prostor“. Žáci vnímají své životní prostředí jako životní prostor a prostor pro získávání zkušeností. Ten je používán, měněn a uznáván jako soukromý či veřejný. Je utvářen vlivem člověka, kdy vliv každého z nás ovlivňuje jednání ostatních. Za jeho udržování a péči o něm nese tak odpovědnost člověk.

#### 5.1.4 Berlín

Jako třetího zástupce jsme si vybrali jeden z německých městských států a zároveň hlavní město Německa - Berlín. Země není spravována ministerstvy, ale tzv. Berlínským senátem. Ve věcech vzdělání není tak příslušné ministerstvo školství, ale Senátní správa pro vzdělání, mládež a vědu (*Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Wissenschaft*). To však samo nevytváří rámcový vzdělávací program pro základní školy. Školní rozvoj a vzdělání jsou spravovány od 1. ledna 2007 společně pro Berlín a Braniborsko, a to Zemským institutem pro školu a média Berlín - Braniborsko (*Landesinstitut für Schule und Medien Berlin - Brandenburg*).<sup>69</sup>

V Rámcovém vzdělávacím programu<sup>70</sup> najdeme, stejně jako v předchozích dvou zemích, téma související s tématem regionu v rámci předmětu Sachunterricht. V rámci prvních čtyř let povinné školní docházky se žáci základních škol díky tomuto předmětu seznámí s následujícím: vnímání sebe sama, společný život, poznávání přírodních jevů, objevování různých míst, porozumění dějinám a času, pochopení techniky a používání médií. Žáci se v tematickém okruhu „společný život“ seznamují s kulturní rozmanitostí, se změnami života v regionu a s obstaráváním základních životních potřeb. Znalosti z předmětu Sachunterricht, týkající se regionu, jsou dále rozvíjeny od páté třídy v předmětu zeměpis.

---

<sup>68</sup> RVP k tomuto předmětu je ke stažení na: Kerncurricula. In: *kultusministerium.hessen.de* [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <https://kultusministerium.hessen.de/schule/kerncurricula/primarstufe/sachunterricht>.

<sup>69</sup> Rahmenlehrpläne. In: *lisum.berlin-brandenburg.de* [online]. Berlin: Landesinstitut für Schule und Medien Berlin-Brandenburg [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.lisum.berlin-brandenburg.de/sixcms/detail.php/bb2.c.424010.de>.

<sup>70</sup> Rámcový vzdělávací program základních škol města Berlín dostupný na: Rahmenlehrpläne. In: *berlin.de* [online]. Berlin: Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Wissenschaft [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.berlin.de/sen/bildung/unterricht/faecher-rahmenlehrplaene/rahmenlehrplaene/#kompakt>.

## 5.2 Rakousko

Stejně jako v Německu, začíná i vzdělávací systém v Rakousku čtyřletým prvním stupněm základní školy. Rozdíl je však v teritoriální (územní) platnosti Rámcového vzdělávacího programu základních škol (*Volksschullehrplan*). Přestože je Rakousko rozděleno na 9 spolkových zemí, nemá každá z nich samostatný Rámcový vzdělávací program. Ten je určen zákonem a platí pro všechny spolkové země. Záležitosti vzdělávání jsou kromě vysokoškolského studia, o jehož chod se stará Spolkové ministerstvo pro vědu, výzkum a hospodářství (*Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft*), v gesci Spolkového ministerstva školství a záležitostí žen (*Bundesministerium für Bildung und Frauen*).

Rámcový vzdělávací program základních škol<sup>71</sup> obsahuje shodně s Německem kurikulum pro předmět Sachunterricht. Obsahová náplň je podrobně rozdělena do prvních dvou stupňů základní školy a následně do třetího a čtvrtého stupně dohromady. Výuka se soustřeďuje na následující oblasti: společnost, příroda, prostor (okolí), čas, hospodářství, technika. „Společnost“ by měla žákům poskytnout náhled do rozmanitosti společného života ve společenstvích vně školy, jako jsou různé regionální svátky či zvyky a tradice. Výuková oblast „prostor (okolí)“ zahrnuje mj. seznámení žáků s bezprostředním okolím, ve kterém žijí, umožní jim prohloubit znalosti o struktuře a vzájemném spolupůsobení člověka a jeho okolí. První náhled žáků do problematiky je demonstrován na příkladu rodiště, okresu a nakonec i spolkové republiky. Žáci se mají rovněž seznámit s důležitými stavbami, pamětihodnostmi a regionálními zvláštnostmi města, ve kterém žijí a jeho okolí. Učební celek „čas“ má za úkol umožnit dětem nahlédnout do minulosti jejich bydliště a na příkladech je obeznámit s ranými místními a regionálními dějinami. S regionem je spojena též problematika „hospodářství“, v jehož rámci se žáci na základních školách věnují elementárním znalostem o způsobu výroby základních produktů a potravin v jejich regionu.

Vedle Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy existuje v Rakousku koncept tzv. vzdělávacích standardů (*Bildungsstandards*), které stanoví pouze vědomostní cíle, kterých mají žáci dosáhnout.

---

<sup>71</sup> RVP ke stažení na: Bildung. In: *bmbf.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, aktualizováno 19. 2. 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: [https://www.bmbf.gv.at/schulen/unterricht/lp/lp\\_vs.html](https://www.bmbf.gv.at/schulen/unterricht/lp/lp_vs.html), s. 84-104.

### 5.3 Anglie

V Anglii je pro státní školy závazný tzv. národní vzdělávací program (*national curriculum*) vydávaný anglickým ministerstvem školství (*Department for Education*). Je rozdělen do 4 fází podle stupňů základní školy. Na prvních stupních základních škol pro děti ve věku 5 až 11 let (*primary schools*) se uplatní první dvě úrovně a na druhém stupni pro děti od 11 do 16 let dvě následující.<sup>72</sup>

Pro účely diplomové práce se zaměříme na první dvě fáze národního vzdělávacího programu určeného pro první stupně státních základních škol. Fáze 1 a 2 stanoví, že žáci ve věku 5 až 11 let musí být vyučováni v předmětech: angličtina, matematika, věda, design a technologie, historie, zeměpis, umění, hudba, tělesná výchova, počítačové dovednosti a cizí jazyky (až žáci od 7 let věku, tj. od druhé fáze).

Dle národního vzdělávacího programu<sup>73</sup> mají být žáci v rámci druhé fáze, co se nauky o regionu týče, seznámeni v předmětu „zeměpis“ s názvy měst, zeměpisných oblastí a regionů, včetně řek a pohoří na nich se vyskytujících. Okruh „design a technologie“ má žáky seznámit s vytvářením základních výrobků a v hrubých rysech je informovat o základních průmyslových odvětvích nacházejících se v okolí jejich města. „Historie“ by jim měla poskytnout znalosti a souvislosti nejen o jejich regionu, ale i o celé Velké Británii, Evropě a zbytku světa.

### 5.4 Zhodnocení

Na uvedených příkladech jsme si demonstrovali úpravu rámcových vzdělávacích programů ve vybraných zemích Evropy. Přestože RVP vykazují odlišnosti v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů, pro všechny platí jejich závaznost.

Vidíme, že v německé a rakouské úpravě odpovídá vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět nejvíce předmět Heimat - und Sachunterricht, příp. pouze Sachunterricht. Největší odlišností německého a rakouského RVP je jeho závaznost stanovená jednotlivými zeměmi v případě Německa a na druhou stranu v případě Rakouska. V obou zemích probíhaly v minulých letech práce na nových RVP, takže současné vzdělávací programy vykazují moderní znaky.

---

<sup>72</sup> National curriculum. In: *gov.uk* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/collections/national-curriculum>.

<sup>73</sup> National curriculum in England. In: *gov.uk* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-primary-curriculum>.

Jiná úprava rámcových vzdělávacích programů platí v Anglii, kde jsou jednotlivé stupně základních škol rozděleny do fází, v rámci nichž jsou zpracovány závazné osnovy. Oblasti Člověk a jeho svět pak neodpovídá jedna komplexní varianta RVP, ale úprava této oblasti je roztržena do kurikula jednotlivých předmětů (zeměpis, dějepis, design a technologie). Shodně s německou a rakouskou úpravou RVP, je i anglická současná verze relativně nová, neboť osnovy většiny povinných předmětů pocházejí ze září minulého roku.<sup>74</sup>

---

<sup>74</sup> Ref. 73.

## II EMPIRICKÁ ČÁST

### 6 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Empirická část této práce je členěna do dvou kapitol. První kapitola definuje cíle výzkumu, popisuje soubor respondentů a charakterizuje zvolené metody výzkumného šetření. Druhá kapitola se zabývá vyhodnocením výzkumného šetření.

#### 6.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření této práce bylo zjistit, utřídit a popsat znalosti žáků 5. ročníku základních škol o regionu, ve kterém žijí.

Pro tuto diplomovou práci jsme si stanovili také následující dílčí cíle:

- vyhodnotit test dle rozdělení regionálních prvků,
- popsat a vyhodnotit jednotlivé úlohy testu,
- zjistit, ze kterých zdrojů žáci čerpají informace o regionu a městě, v němž žijí,
- zjistit názor žáků na život ve městě,
- zjistit, která místa žáci rádi či neradi navštěvují,
- porovnat výsledky mezi jednotlivými školami,
- zjistit využití regionálních prvků pedagogy 1. stupně ZŠ v dalších předmětech.

#### 6.2 Charakteristika souboru respondentů

Výzkum této diplomové práce byl zaměřen na žáky 5. ročníku základních škol. Testu se zúčastnilo celkem 162 žáků na třech vybraných školách v Pardubicích. Jedná se o školy, které jsme náhodně oslovili, přičemž jsme vybírala tak, aby se jednalo o školy z různých lokalit. Vedení těchto škol si nepřálo, aby názvy škol byly zveřejněny, proto jsme se rozhodli používat pro naše účely označení A, B, C. Na škole A se v pátém ročníku nacházely celkem tři paralelní třídy, jenž byly testovány, na školách B a C dvě paralelní třídy. Rozvržení respondentů je uvedeno v tabulce č. 1.

<i>Třída</i>	<i>Pohlaví</i>	<i>Škola A</i>	<i>Škola B</i>	<i>Škola C</i>
5.A	Dívky	21	8	12
	Chlapci	7	12	10
	<b>Celkem 5.A</b>	<b>28</b>	<b>20</b>	<b>22</b>
5.B	Dívky	13	11	13
	Chlapci	11	9	11
	<b>Celkem 5.B</b>	<b>24</b>	<b>20</b>	<b>24</b>
5.C	Dívky	10	-	-
	Chlapci	14	-	-
	<b>Celkem 5.C</b>	<b>24</b>	-	-
<b>Celkem v ZŠ</b>		<b>76</b>	<b>40</b>	<b>46</b>

*Tabulka č. 1: Uspořádání respondentů*

#### *Charakteristika Základní školy A*

Základní škola A se nachází v blízkosti centra města. Na prvním stupni se zaměřuje na estetickou výchovu a na druhém stupni se nachází třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Jedná se o školu plně organizovanou s celkovým počtem 690 žáků.

#### *Charakteristika Základní školy B*

Základní škola B je školou plně organizovanou s celkovým počtem 436 žáků. Nachází se v okrajové části města. Na druhém stupni jsou výběrové třídy se zaměřením na matematiku a přírodovědné předměty.

#### *Charakteristika Základní školy C*

Základní škola C se nachází v sídlištní části okrajové části města. Školu navštěvuje celkem 625 žáků a jedná se také o plně organizovanou školu.

### **6.3 Výzkumná metoda**

K realizaci výzkumného šetření byla použita metoda nestandardizovaného didaktického testu o celkovém počtu 18 položek (Příloha č. 9).



Pojem test můžeme charakterizovat jako zkoušku, na kterou jsou kladeny zvláštní požadavky. Všeobecně můžeme testy rozlišovat dle různých kritérií. Například na testy osobnosti, testy schopností a testy výkonu, mezi které řadíme testy didaktické.<sup>75</sup>

V odborné literatuře se setkáváme u různých autorů s odlišnými definicemi didaktického testu. Avšak všechna vymezení se shodují v tom, že jde o zkoušku, která se zaměřuje na zjištění úrovně a zvládnutí určitého učiva.<sup>76</sup>

Didaktické testy mají své vlastnosti, mezi které řadíme především validitu, reliabilitu, praktičnost a objektivitu.<sup>77</sup>

První zmíněnou vlastností je validita, která je jednou z nejdůležitějších znaků didaktického testu. Test je dostatečně validní, jestliže je jím ověřováno to, co má být skutečně ověřeno.<sup>78</sup>

Mezi další vlastnosti didaktického testu řadíme reliabilitu. O dobré reliabilitě testu můžeme hovořit tehdy, pokud test dává spolehlivé a přesné výsledky. Spolehlivost testu je založena na tom, kdy při opakujícím se testování, které probíhá za stejných podmínek, dosáhneme totožných nebo velmi podobných výsledků.<sup>79</sup>

Praktičnost testu zahrnuje různorodá hlediska, mezi která řadíme například, jak rychle lze daný test opravit a následně vyhodnotit, výši výdajů na vyhotovení testu či kolikrát lze test použít. Vyhovující didaktický test by měl znamenat zřetelnou úsporu naším časem.<sup>80</sup>

Jednou z dalších vlastností testu je jeho objektivita. Test můžeme považovat za objektivní, jestliže na výsledek žáka nepůsobí subjektivní činitel, jako je například osobnost zkoušejícího či opravujícího.<sup>81</sup>

V testu byly použity úlohy s výběrem odpovědí. Konkrétně se jedná o úlohy číslo: 1, 2, 3, 4, 7, 10, 12, 14. Dále se v didaktickém testu setkáváme s otevřenými úlohami se stručnou odpovědí, kterými jsou úlohy číslo: 5, 6, 8, 9, 11, 13, 15. Úlohy číslo 16, 17, 18 sloužily

---

<sup>75</sup> CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, s. 184.

<sup>76</sup> Ref. 55, s. 184.

<sup>77</sup> Ref. 55, s. 198.

<sup>78</sup> Ref. 55, s. 198.

<sup>79</sup> Ref. 55, s. 198.

<sup>80</sup> ŠKODA, Jiří a DOULÍK, Pavel. *Tvorba a hodnocení didaktických testů: cvičebnice pro studenty a účastníky kurzu DPS*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2007, s. 29.

<sup>81</sup> Ref. 65, s. 29.

k informačnímu charakteru, byly koncipovány jako otevřené úlohy se širokou odpovědí a nebyly součástí hodnocení testu.

Prvních patnáct položek bylo bodově hodnoceno a zbylé tři sloužily pouze ke zjištění, z jakých zdrojů žáci čerpají informace o regionu a městě, v němž žijí. Dalším účelem těchto otázek bylo zjistit názor žáků na život ve městě a dozvědět se, která místa žáci rádi či neradi navštěvují.

Dále jsme užili metodu strukturovaného rozhovoru, pomocí které jsme se snažili zjistit, zda pedagogové na prvním stupni základních škol zařazují regionální prvky i do jiných předmětů. Metodu strukturovaného rozhovoru charakterizuje Chráska jako metodu: „*při níž tazatel postupuje podle přesně připraveného textu, jsou přesně určeny formulace otázek i jejich pořadí.*“<sup>82</sup>

#### **6.4 Předvýzkum a vlastní výzkum**

Didaktický test byl nejprve ověřen na počtu 4 žáků pátého ročníku. Výsledky testu dopadly příznivě a rozhodli jsme se test zadat na základních školách beze změn. V předvýzkumu nebyly shledány žádné problémy, které by vedly ke změně zadání testu.

Hlavní výzkum byl realizován v průběhu měsíců října, listopadu a prosince 2015. Výzkumu se zúčastnilo celkem 162 žáků, kteří vyplnili didaktický test. Všech 162 didaktických testů bylo použito pro tento výzkum.

Ve všech třídách jsme test osobně zadávali a byli přítomni u jeho vyplňování.

Celkový počet bodů, kterého mohli žáci dosáhnout, byl 20. V tabulce níže můžeme vidět bodové hodnocení jednotlivých otázek testu.

---

<sup>82</sup> CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, s. 182.

<b>Otázka číslo</b>	<b>Počet bodů</b>	<b>Poznámka</b>
<i>1</i>	1	
<i>2</i>	1	
<i>3</i>	1	
<i>4</i>	1	
<i>5</i>	2	1 bod za každou řeku
<i>6</i>	1	
<i>7</i>	1	
<i>8</i>	1	
<i>9</i>	1	
<i>10</i>	1	
<i>11</i>	1	
<i>12</i>	1	
<i>13</i>	5	1 bod za každý obrázek
<i>14</i>	1	
<i>15</i>	1	

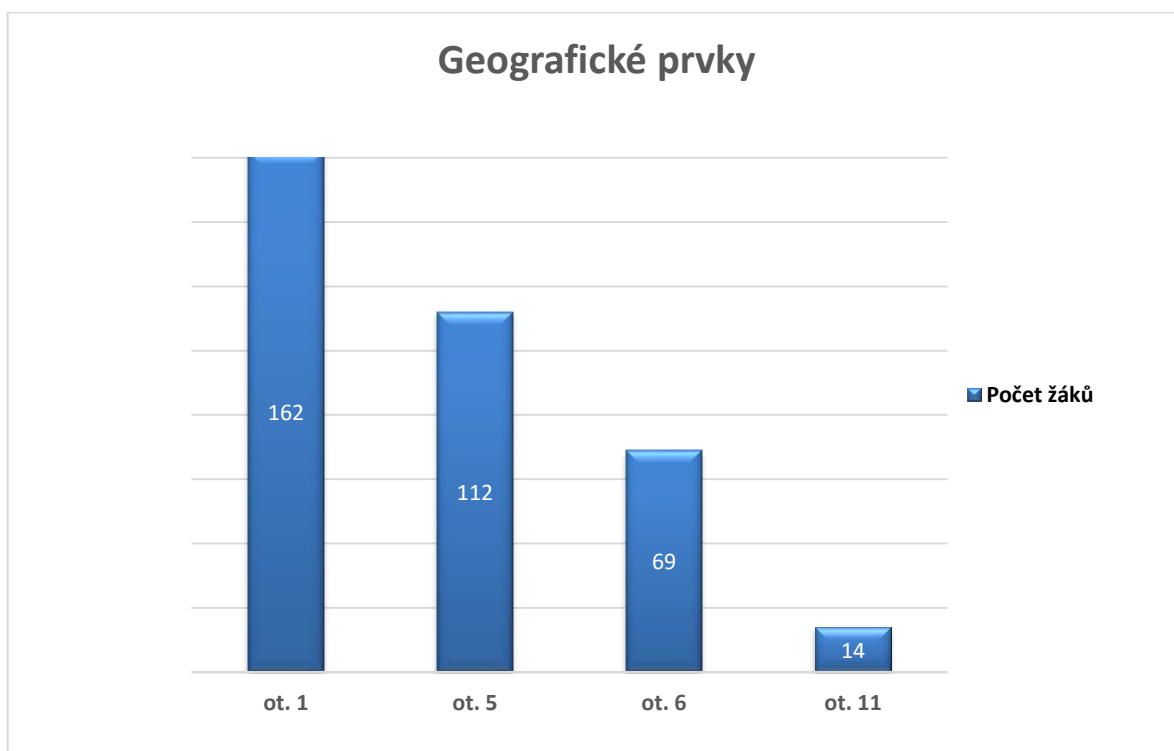
*Tabulka č. 2: Bodování didaktického testu*

## 7 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V šesté kapitole jsou data, která byla získána, interpretována a analyzována. Data získaná prostřednictvím nestandardizovaného didaktického testu jsou vyhodnocena pomocí programu Microsoft Excel 2016 a jsou interpretována prostřednictvím grafického znázornění.

### 7.1 Vyhodnocení úspěšnosti dle regionálních prvků

#### 7.1.1 Vyhodnocení úspěšnosti dle geografických prvků



Graf č. 1: Úspěšnost geografických prvků

Z grafu č. 1 vyplývá, že otázku číslo 1 správně určilo všech 162 žáků a stala se tedy nejúspěšnější, přičemž se zároveň jedná o jedinou otázku, kterou správně zodpověděli všichni žáci, kteří se testu zúčastnili. Stoprocentní úspěšnost u této otázky nepovažujeme za překvapivou, neboť zjišťovala, ve které části České republiky leží Pardubice. Jedná se o všeobecně známý fakt, že Pardubice leží v Čechách. Jedná se o skutečnost, která je známa i mezi předškolními dětmi, kterým je rozdělení naší republiky na Čechy, Moravu a Slezsko vysvětlováno již v mateřské škole.

Druhou v pořadí úspěšnosti byla otázka číslo pět, která ověřovala, zda žáci znají názvy řek, které protékají Pardubicemi. Na tuto otázku správně odpovědělo celkem 112 (tj. 69 %)

žáků, kteří správně uvedli, že Pardubicemi protéká řeka Labe a řeka Chrudimka. Domníváme se, že výsledek této otázky mohl být lepší, protože řeky Labe a Chrudimka protékají centrem města a při soutoku obou řek je umístěn sportovně rekreační park Na Špici, který je hojně využíván především mládeží pro různé sportovní aktivity.

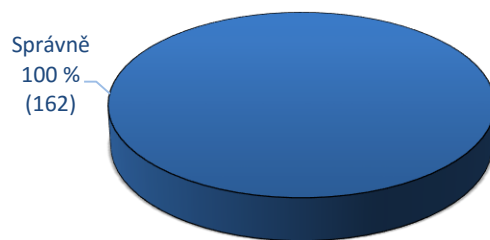
Otázka číslo šest zjišťovala, zda žáci znají název Kunětické hory, jako nejznámějšího kopce v okolí Pardubic. Správnou odpověď uvedlo celkem 69 žáků, což není ani polovina (tj. 50 %) testovaných žáků. I v tomto případě jsme předpokládali, že se jedná o relativně jednodušší otázku pro žáky z pátých tříd, když Kunětická hora a její okolí patří ke známým cílům víkendových výletů obyvatel Pardubic.

Nejméně úspěšnou otázkou z kategorie geografických prvků byla otázka číslo jedenáct, zjišťující název městského parku pod pardubickým zámkem, na kterou odpovědělo správně pouze 14 žáků, když uvedlo, že se jedná o Tyršovy sady. Velmi špatný výsledek může být zapříčiněn i tím, že park byl v průběhu před provedeným výzkumným šetřením více než jeden rok uzavřen a procházel revitalizací, která byla prováděna v období od července 2014 do října 2015. Z uvedených zjištění vyplývá, že znalosti žáků jsou zřejmě v podstatné míře ovlivňovány i aktuálním stavem života ve městě, což pro nás bylo poměrně překvapivé zjištění. Nepředpokládali bychom totiž, že uzavření Tyršových sadů v důsledku jejich revitalizace po dobu nepatrně delší než jeden rok bude znamenat to, že tento rozlehlý městský park se stane prakticky neznámým u školní mládeže.

#### **7.1.1.1 Jednotlivé otázky geografických prvků**

*Otázka č. 1: Ve které části České republiky leží Pardubice?*

- a) na Moravě
- b) ve Slezsku
- c) v Čechách (správná odpověď)

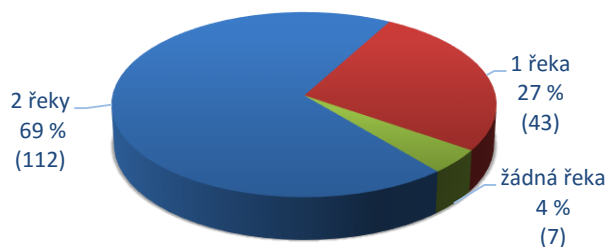


**Graf č. 2: Úspěšnost první otázky**

Graf č. 2 udává, že otázku číslo jedna mělo správně všech 162 žáků (tj. 100 %).

**Otázka č. 5: Víš, které dvě řeky protékají Pardubicemi?**

**Labe, Chrudimka (správné odpovědi)**



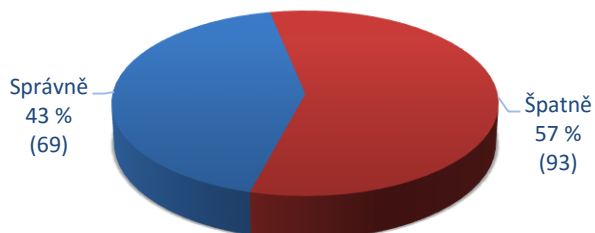
**Graf č. 3: Úspěšnost páté otázky**

V grafu č. 3 vidíme, že názvy obou řek uvedlo správně celkem 112 žáků (tj. 69 %), název jedné řeky uvedlo 43 žáků (tj. 27 %). Celkem 7 testovaných žáků (tj. 4 %) neuvedlo název ani jedné řeky správně nebo neuvedli žádnou odpověď.

Příklady nesprávných odpovědí: Vltava, Morava, Berounka.

**Otázka č. 6: Jak se nazývá nejznámější kopec v okolí Pardubic?**

**Kunětická Hora (správná odpověď)**



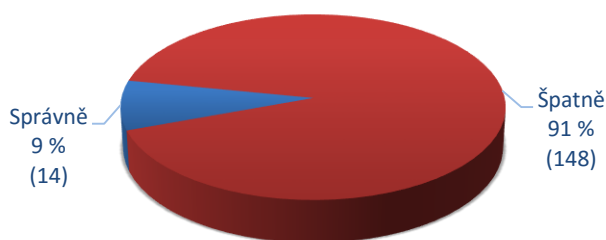
**Graf č. 4: Úspěšnost šesté otázky**

Z grafu č. 4 vyplývá, že na otázku číslo šest správně odpovědělo 69 žáků (tj. 43 %). Zbylých 93 žáků (tj. 57 %) na tuto otázku odpovědělo chybně nebo neodpověděli vůbec.

Příklady nesprávných odpovědí: Říp, Sněžka.

**Otázka č. 11: Jak se nazývá městský park pod pardubickým zámkem?**

**Tyršovy sady (správná odpověď)**

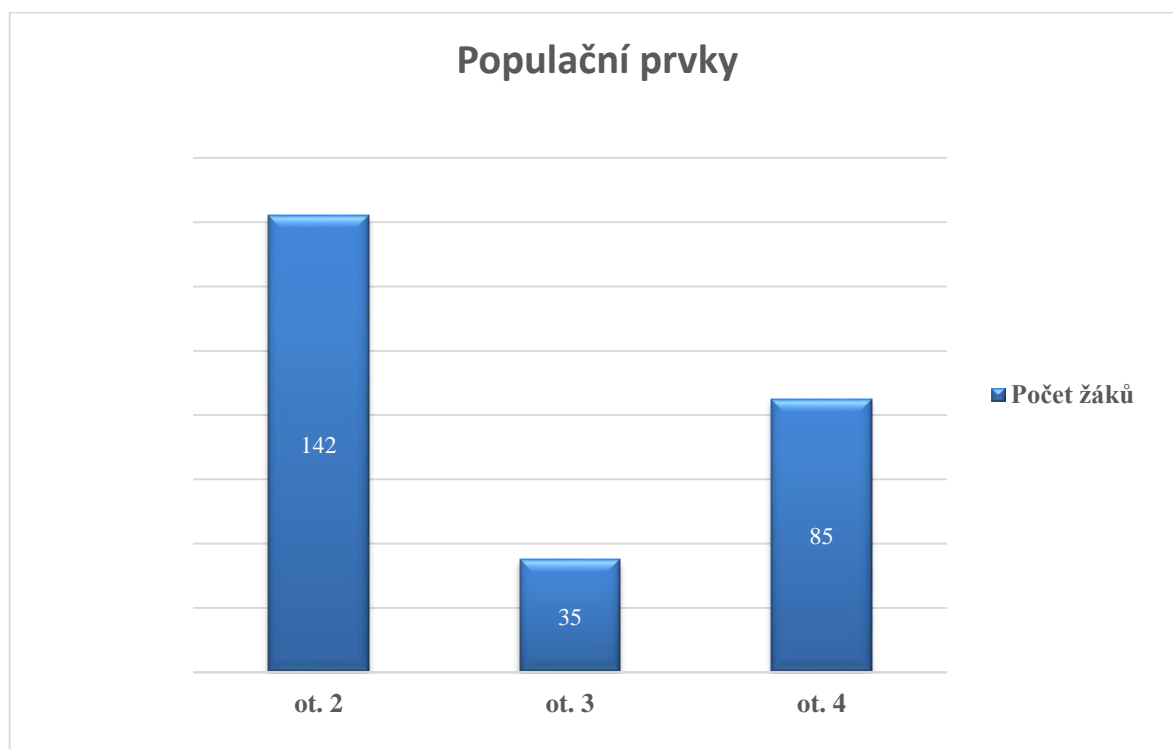


**Graf č. 5: Úspěšnost jedenácté otázky**

Z grafu č. 5 je patrné, že správnou odpověď na otázku číslo jedenáct uvedlo 14 žáků (tj. 9 %). Zbylých 148 žáků (tj. 91 %) uvedlo nesprávnou odpověď nebo na tuto otázku neodpověděli.

Příklady nesprávných odpovědí: park Na Špici, Třešňové sady, Zámecký park, Pardubický park.

## 7.1.2 Vyhodnocení úspěšnosti dle populačních prvků



Graf č. 6: Úspěšnost populačních prvků

Graf č. 6 ukazuje, že z kategorie populačních prvků byla nejméně úspěšná otázka číslo dvě, která zjišťovala statut města. Správně na ni odpovědělo celkem 142 (tj. 88 %) žáků, kteří správně odpověděli, že Pardubice jsou městem krajským.

V pořadí druhá nejméně úspěšná byla otázka číslo čtyři, jejímž cílem bylo prověřit, zda jsou žáci schopni v navrhovaném intervalovém rozpětí určit počet obyvatel města. Správnou odpověď na tuto otázku znalo 85 (tj. 52 %) žáků, což je více, než polovina testovaných žáků. Ti správně určili rozmezí počtu obyvatel mezi 80 000 - 99 000, když aktuálně je uváděno, že Pardubice mají 89 638 obyvatel.

Z odpovědí na otázku číslo tři, která zkoumala, zda žáci znají název funkce osoby, stojící v čele města vyplývá, že pouze 35 (tj. 22 %) žáků z celkového počtu 162 správně stanovilo, že v čele města stojí primátor. Pardubice jsou totiž statutárním městem a v čele statutárních měst, kterých je v České republice celkem 25 stojí primátor. V Pardubicích je navíc relativně komplikované územně správní uspořádání jednotlivých částí města. Pardubice se dělí na městské obvody, kterých je celkem osm a v čele každého městského obvodu stojí starosta. Městské obvody mají svá zastupitelstva a rady. V každé městské části (obvodu) je samostatný úřad městské části, kterému se mezi obyvateli Pardubic hovorově říká „malá radnice“.



Pardubice jako statutární město mají samozřejmě své zastupitelstvo a svoji radu. Navíc jak je již výše uvedeno jsou Pardubice i městem krajským.

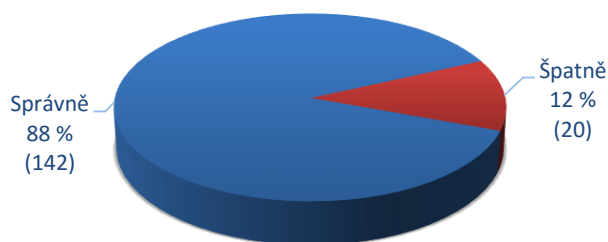
V čele kraje jako územně správní jednotky naší republiky stojí hejtman, který je představitelem kraje. Z uvedených výsledků máme tedy za to, že žáci nedostatečně chápou rozdíl mezi primátorem statutárního města jako hlavního představitele města Pardubice na straně jedné a starosty jednotlivých městských obvodů či hejtmanem jako představitele Pardubického kraje na straně druhé.

Lze mít za to, že zařazení Pardubic mezi krajská města a zároveň i statutární města není tak známým faktem jako jejich poloha v rámci České republiky. Překvapivé pro nás bylo, že někteří ze žáků, kteří se testu zúčastnili, odpověděli, že Pardubice jsou městem hlavním, což je u žáka páté třídy velice zarážející odpověď. Považujeme za vhodné, aby problematika jednotlivých vedoucích představitelů, a to města Pardubice (primátor), městské části (starosta) a kraje (hejtman) byla žákům opětovně vysvětlována.

#### 7.1.2.1 Jednotlivé otázky populačních prvků

*Otázka č. 2: Pardubice jsou městem:*

- a) okresním
- b) krajským (správná odpověď)**
- c) hlavním

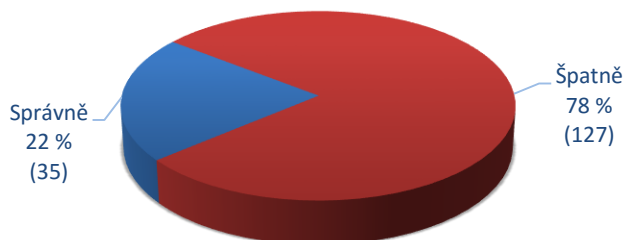


**Graf č. 7: Úspěšnost druhé otázky**

Z grafu č. 7 je zřejmé, že otázku číslo dva správně určilo 142 žáků (tj. 88 %) a nesprávnou odpověď uvedlo celkem 20 žáků (tj. 12 %).

**Otázka č. 3: Kdo stojí v čele Pardubic?**

- a) **primátor (správná odpověď)**
- b) starosta
- c) hejtman

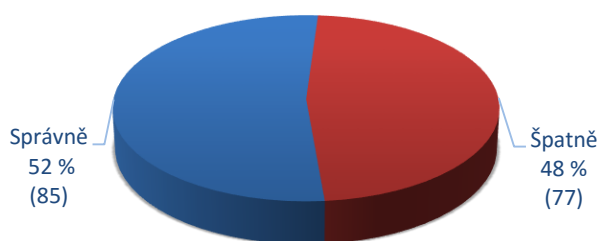


**Graf č. 8: Úspěšnost třetí otázky**

Graf č. 8 udává, že na otázku číslo tři odpovědělo správně celkem 35 žáků (tj. 22 %) a zbylých 127 žáků (tj. 78 %) uvedlo chybnou odpověď.

**Otázka č. 4: Kolik obyvatel žije v Pardubicích?**

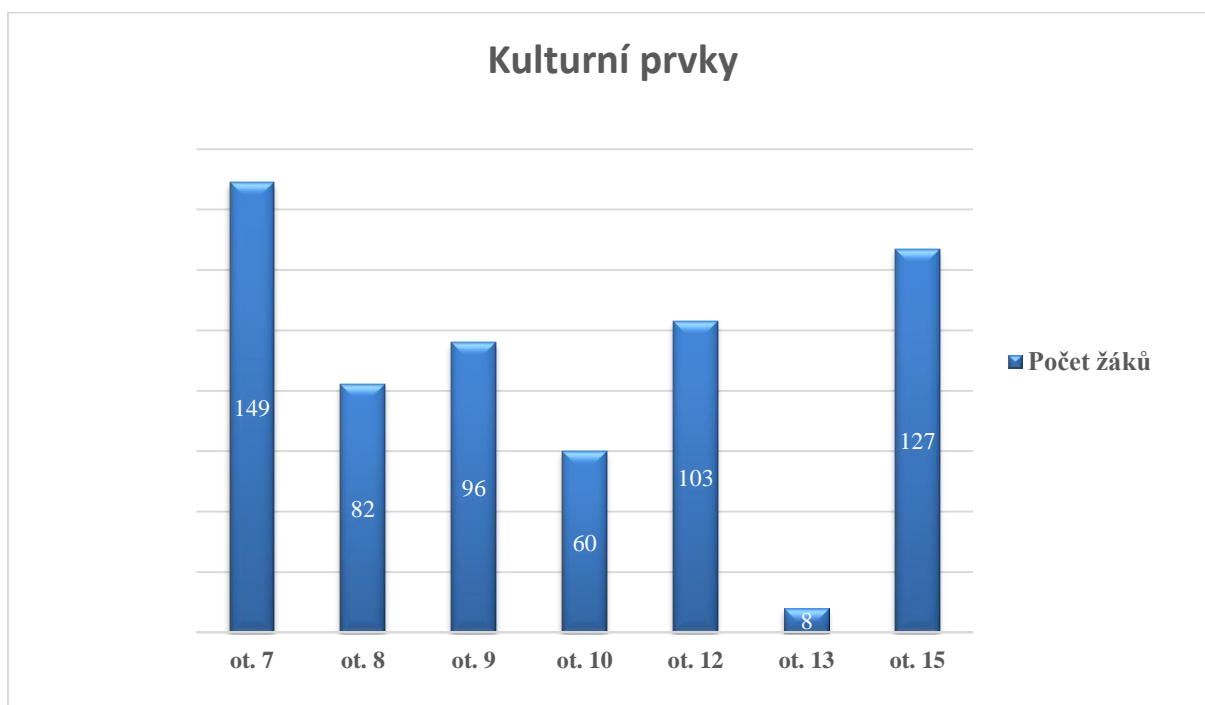
- a) v rozmezí od 60 000 do 79 000
- b) **v rozmezí od 80 000 do 99 000 (správná odpověď)**
- c) v rozmezí od 100 000 do 119 000



**Graf č. 9: Úspěšnost čtvrté otázky**

Graf č. 9 ukazuje, že na otázku číslo čtyři správně odpovědělo celkem 85 žáků (tj. 52 %). Nesprávnou odpověď uvedlo celkem 77 žáků (tj. 48 %).

### 7.1.3 Vyhodnocení úspěšnosti dle kulturních prvků



Graf č. 10: Úspěšnost kulturních prvků

V grafu č. 10 vidíme, že většina žáků správně odpověděla na otázky, které se týkaly kulturních prvků ve městě, a to ať se již jednalo o znalost městského znaku, správné označení motocyklových závodů na ploché dráze, které se ve městě každoročně konají, či určení významné osoby z historie Pardubic, prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Většina žáků rovněž uvedla správně název lázeňského města, které se nachází poblíž Pardubic.

Pro žáky bylo však složitější správně určit, v jakém architektonickém slohu byl postaven zámek v Pardubicích a to přesto, že zámek je pravidelně navštěvován žáky základních, středních i mateřských škol a je zde umístěno sídlo Východočeské galerie a Východočeského muzea.

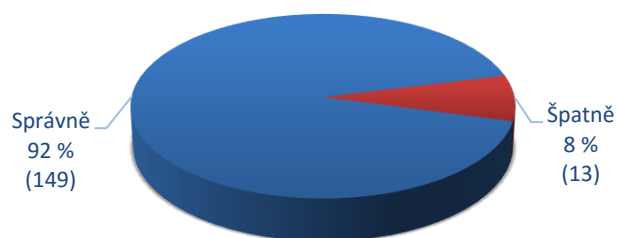
Pokud se jedná o odpovědi žáků na otázku číslo třináct, jež se týkala označení správného názvu stavby na obrázku, který byl prezentován v námi připraveném nestandardizovaném didaktickém testu, je skutečností, že všech pět staveb správně označilo pouze osm žáků z celkového počtu 162 žáků. Tato otázka je samostatně vyhodnocena v grafech č. 16, 17, 18, 19, 20, 21.

Můžeme tedy s ohledem na dosažené výsledky konstatovat, že testovaným žákům jsou dobře známy kulturní prvky, na které byli žáci dotazováni.

### 7.1.3.1 Jednotlivé otázky kulturních prvků

Otázka č. 7: **Město Pardubice má ve znaku:**

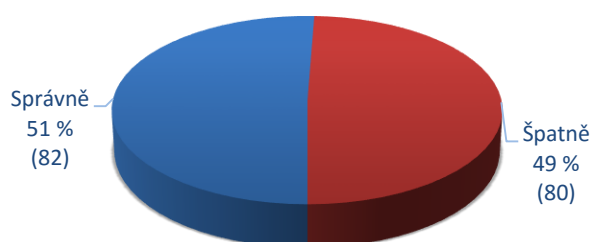
- a) přední polovinu hnědého koně v červeném poli
- b) přední polovinu bílého koně ve zlatém poli
- c) **přední polovinu bílého koně v červeném poli (správná odpověď)**



**Graf č. 11: Úspěšnost sedmé otázky**

Z grafu č. 11 vyplývá, že na otázku číslo sedm znalo správnou odpověď celkem 149 žáků (tj. 92 %). Zbýlých 13 žáků (tj. 8 %) odpovědělo nesprávně.

Otázka č. 8: **Znáš název náměstí, na kterém je postaven morový sloup?  
Pernštýnské náměstí (správná odpověď)**



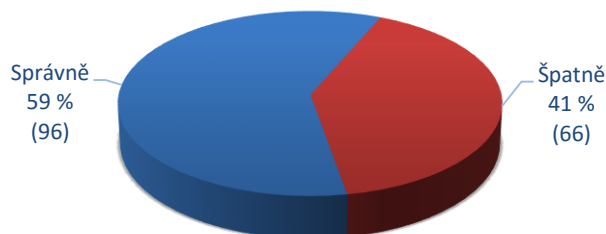
**Graf č. 12: Úspěšnost osmé otázky**

Graf č. 12 ukazuje, že na otázku číslo osm odpovědělo správně 82 žáků (tj. 51 %). Nesprávnou odpověď uvedlo celkem 80 žáků (tj. 49 %).

Příklady nesprávných odpovědí: Pardubické náměstí, Masarykovo náměstí, Náměstí Republiky.

Otázka č. 9: **Napiš název lázeňského města, které se nachází u Pardubic.**

**Lázně Bohdaneč (správná odpověď)**



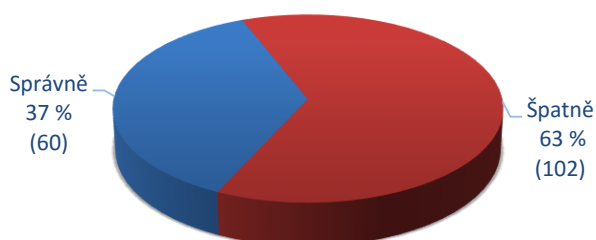
**Graf č. 13: Úspěšnost deváté otázky**

Graf č. 13 znázorňuje, že správnou odpověď na otázku číslo devět uvedlo celkem 96 žáků (tj. 59 %). Zbylých 66 žáků (tj. 41 %) uvedlo nesprávnou odpověď nebo na tuto otázku neodpověděli vůbec.

Příklady nesprávných odpovědí: Karlovy Vary, Františkovy lázně, Jánské Lázně.

Otázka č. 10: **Ve kterém architektonickém slohu je postaven zámek v Pardubicích?**

- a) baroko
- b) románský sloh
- c) **renesance (správná odpověď)**

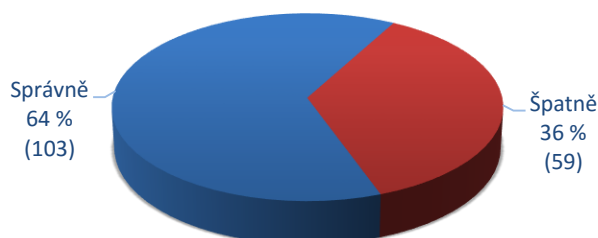


**Graf č. 14: Úspěšnost desáté otázky**

Graf č. 14 udává, že na otázku číslo deset odpovědělo správně celkem 60 žáků (tj. 37 %) a nesprávnou odpověď uvedlo celkem 102 žáků (tj. 63 %).

**Otázka č. 12: Kdo byl Arnošt z Pardubic?**

- a) spisovatel
- b) první pražský arcibiskup**
- c) sochař



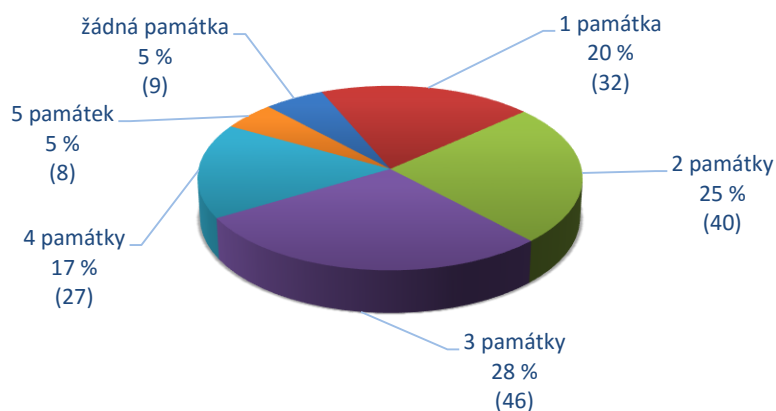
**Graf č. 15: Úspěšnost dvanácté otázky**

Z grafu č. 15 vyplývá, že správnou odpověď na otázku číslo dvanáct uvedlo celkem 103 žáků (tj. 64 %). Nesprávnou či žádnou odpověď uvedlo celkem 59 žáků (tj. 36 %).

**Otázka č. 13: Pod každý obrázek napiš název stavby, kterou na něm vidíš.**

Třináctá otázka obsahovala pět fotografií památek, které žáci měli poznat.

- 1. obrázek - Radnice**
- 2. obrázek - Městské divadlo**
- 3. obrázek - kostel sv. Bartoloměje**
- 4. obrázek - Zelená brána**
- 5. obrázek - dům U Jonáše**



**Graf č. 16: Úspěšnost třinácté otázky**

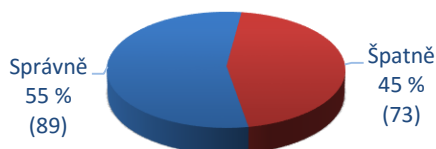
V grafu č. 16 vidíme, že v otázce číslo třináct správně pojmenovalo všechny památky 8 žáků (tj. 5 %) z celkových 162 žáků. Názvy čtyř památek správně uvedlo celkem 27 žáků (tj. 17 %). Tři památky správně pojmenovalo 46 žáků (tj. 28 %). Celkem 40 žáků (tj. 25 %) uvedlo správně názvy pouze 2 památek. Jednu památku poznalo 32 žáků (tj. 20 %). A celkem 9 žáků (5 %) neuvedlo název ani jedné z pěti památek.

V grafech níže můžeme vidět úspěšnost žáků při určování jednotlivých památek.



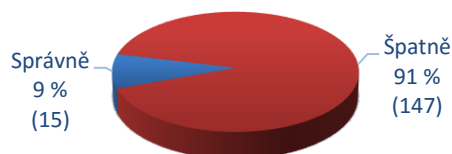
**Graf č. 17: Úspěšnost 1. obrázku ve třinácté otázce**

Graf č. 17 udává, že celkem 84 žáků (tj. 52 %) uvedlo správný název památky na prvním obrázku (Radnice). Zbýlých 78 žáků (tj. 48 %) odpovědělo chybně.



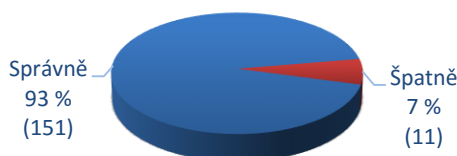
**Graf č. 18: Úspěšnost 2. obrázku ve třinácté otázce**

V grafu č. 18 vidíme, že celkem 89 žáků (tj. 55 %) správně pojmenovalo památku na obrázku číslo dva (Městské divadlo). Nesprávný název památky uvedlo celkem 73 žáků (tj. 45 %).



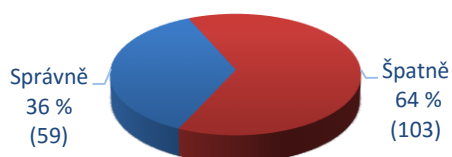
**Graf č. 19: Úspěšnost 3. obrázku ve třinácté otázce**

Z grafu č. 19 vyplývá, že 15 žáků (tj. 9 %) uvedlo správný název památky na třetím obrázku (kostel sv. Bartoloměje) a zbylých 147 žáků (tj. 91 %) uvedlo nesprávný název památky nebo na tuto otázku neodpovědělo vůbec.



**Graf č. 20: Úspěšnost 4. obrázku ve třinácté otázce**

Graf č. 20 ukazuje, že správný název památky na čtvrtém obrázku (Zelená brána) uvedlo 151 žáků (tj. 93 %). Celkem 11 žáků (tj. 7 %) uvedlo nesprávný název.



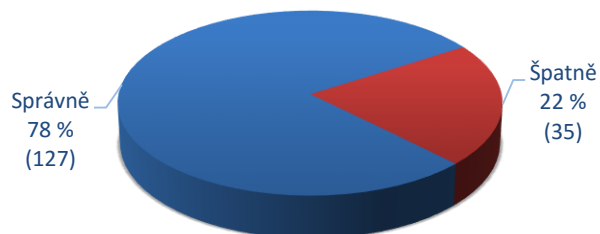
**Graf č. 21: Úspěšnost 5. obrázku ve třinácté otázce**

Graf č. 21 znázorňuje, že celkem 59 žáků (tj. 36 %) uvedlo správný název památky na obrázku číslo pět (dům U Jonáše). Nesprávný název památky uvedlo zbylých 103 žáků (tj. 64 %).



**Otázka č. 15: Víš, jak se nazývá závod motocyklů na ploché dráze, který se každoročně koná v Pardubicích?**

**Zlatá přilba (správná odpověď)**

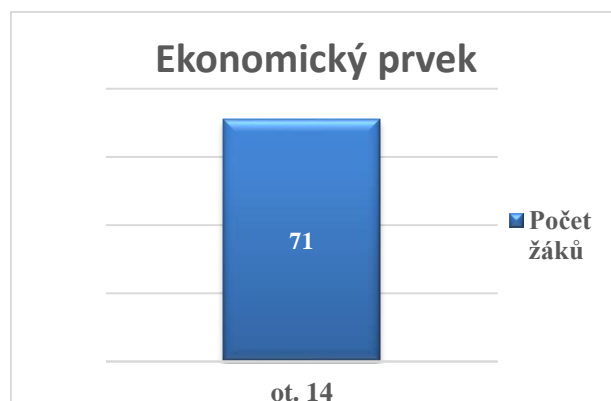


**Graf č. 22: Úspěšnost patnácté otázky**

Graf č. 22 udává, že správnou odpověď na otázku číslo patnáct uvedlo celkem 127 žáků (tj. 78 %). Nesprávnou odpověď uvedlo zbylých 35 žáků (tj. 22 %).

Příklady nesprávných odpovědí: Pardubický závod motorek, Zlatá motorka.

## 7.1.4 Vyhodnocení úspěšnosti dle ekonomických prvků

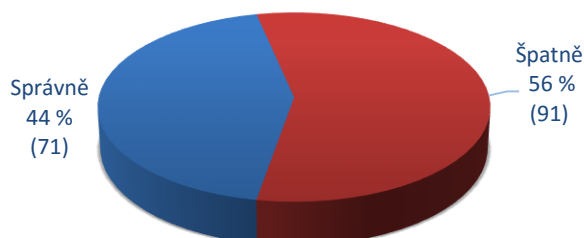


Graf č. 23: Úspěšnost ekonomického prvku

### 7.1.4.1 Otázka ekonomického prvku

Otázka č. 14: Jak se nazývá firma chemického průmyslu, která vyrábí výbušniny?

- a) Paramo
- b) **Synthesia - Explosia (správná odpověď)**
- c) Foxconn



Graf č. 24: Úspěšnost čtrnácté otázky

V grafu č. 24 vidíme, že 71 žáků (tj. 44 %) uvedlo správnou odpověď na otázku číslo čtrnáct, když odpověděli, že výbušnina se vyrábí ve firmě Synthesia - Explosia. Zbylých 91 žáků (tj. 56 %) uvedlo nesprávnou odpověď nebo na tuto otázku neodpověděli vůbec. I v tomto případě jsme očekávali, že více žáků bude znát správnou odpověď. Společnost Synthesia - Explosia je významným zaměstnavatelem ve městě, výrobní areál se rozléhá na

poměrně velké okrajové části města. Výbušnina, která se zde vyrábí, nese technický název Semtex.

### 7.1.5 Vyhodnocení otázek č. 16 - 18

Následující otázky nebyly zahrnuty do celkového hodnocení testu. Sloužily pouze pro informační charakter.

#### **Otázka č. 16: Z jakých zdrojů se dozvídáš o městě Pardubicích a jeho okolí?**

Pomocí této otázky jsme chtěli zjistit, z kterých zdrojů žáci 5. ročníku základních škol čerpají informace o regionu a městě, v němž žijí.

Nejvíce žáci uváděli, že informace o městě a jeho okolí získávají ve škole. Dále konstatovali jako zdroj informací rodinu, rozhovory s rodiči a prarodiči, vycházky po okolí města a návštěvy významných pamětihodností. Tyto dva zdroje (škola, rodina) byly převažující. Pouze v menší míře žáci odkazovali na internet a sdělovací prostředky, konkrétně televizi a noviny. V ojedinělých případech žáci uvedli, že zdrojem informací o městě Pardubicích a jeho okolí jsou knihy a rozhovory s kamarády.

Na výše uvedenou otázku odpovědělo 143 žáků a 19 žáků neuvedlo žádnou odpověď.

Příklady autentických odpovědí žáků:

*„Nejvíce informací se dozvídám od rodičů. Chodíme hodně na výstavy do galerie. Dědeček mi také hodně vypráví o historii Pardubic.“*

*„Z vyprávění od rodičů a babičky s dědečkem. Když jsem u nich, chodíme na procházky po městě. Hodně informací se také dozvídáme ve škole. Paní učitelka nás často bere na výstavy do domu U Jonáše, byli jsme i na zámku a Zelené bráně.“*

*„Nejvíce ve škole. Ale s rodiči jezdíme často na výlety a tím poznávám Pardubice i okolí.“*

*„Rád čtu knížky. Proto se hodně informací dozvídám i z knížek. Chodím rád do knihovny a tam čtu. Když mě zajímá něco o městě, o čem jsme se ve škole nebavili, podívám se také na internet. Je tam spousta informací.“*

**Otázka č. 17: Napiš, co se Ti v Pardubicích líbí či co by si rád/a změnil/a.**

Cílem této otázky bylo seznámit se s názorem žáků na život ve městě, vyhodnotit pozitivní stránky a případné podněty pro změnu životních podmínek ve městě.

Převážná většina žáků uváděla, že se jim líbí vše, co se ve městě nachází a neměnili by nic. Zejména oceňovali množství sportovních událostí, které se ve městě konají jako je např. Velká pardubická, Zlatá přilba, Pardubice na bruslích, či hokejové zápasy. Pozitivně také hodnotili množství cyklistických stezek a sportovních hřišť, které se ve městě a v jeho okolí nacházejí.

Pokud se jedná o případné náměty na změny, kritizovali někteří žáci dopravní situaci ve městě s častými obtížně průjezdnými úseky jednotlivých částí města. Negativně též hodnotili provádění úklidu ve městě, který by se mohl, dle jejich názoru zlepšit. Nejvíce kriticky hodnotili situaci společnosti Paramo, která má svůj výrobní závod umístěn poblíž hlavního nádraží, jenž se nachází v širším centru města.

Poměrně velké množství žáků však konstatovalo, že by v Pardubicích nic neměnilo s vysvětlením, že Pardubice se jim líbí takové, jaké jsou. Pardubice byly vyhodnoceny v roce 2014 jako čtvrté krajské město, ve kterém jsou nejlepší podmínky k životu.

Na tuto otázku z celkového počtu 162 žáků odpovědělo 138 žáků, svůj názor nesdělilo 24 žáků.

Příklady autentických odpovědí žáků:

*„Ve městě se mi líbí vše. Máme tu krásné památky. Pak také cyklistické stezky. Ráda totiž s rodiči jezdím na kole.“*

*„Líbí se mi na Pardubicích hlavně to, že je tu skoro všechno. Pořádají se tu i koňské dostihy, hokejové zápasy, závody na ploché dráze. Neměnila bych asi nic, jsou super takové, jaké jsou.“*

*„Pardubice se mi líbí. Hlavně, když se pořádá akce Pardubice na bruslích. V Pardubicích bych změnila dopravu. Jezdí tu hodně aut a v centru města je hodně front. A taky bych přesunula Paramo jinam. Často je cítit ve městě zápach.“*

*„Nejvíce se mi líbí, že se tu hraje hokej a můžeme chodit na zápasy. Pak taky hřiště. Co se mi nelíbí je Paramo a zácpy ve městě.“*

**Otázka č. 18: Napiš, která místa máš ve městě či okolí rád/a, a která nemáš rád/a.**

Tato otázka byla předložena žákům za účelem vyhodnocení místa, nebo míst ve městě a jeho okolí, která patří mezi oblíbená a naopak, které lokality nebo místa nenavštěvují žáci rádi.

Více jak polovina žáků uvedla, že v současné době často navštěvují nově vybudovaný sportovní park Na Špici. Mezi oblíbená místa patří i nově zrekonstruovaný plavecký areál ve středu města Aquacentrum Pardubice a zimní stadion. Velmi oblíbená je rovněž Kunětická Hora se svým okolím, která je oblíbeným centrem víkendových výletů obyvatel města okolních vesnic.

Mezi místa, která nemají žáci rádi, patří okrajové sídlištní části města (Dubina, Dukla) a průmyslové zony ve městě. S tímto postojem dětí vůči negativní stránce města se ztotožňujeme, neboť celé město je často ve večerních hodinách cítit zápachy z těchto průmyslových objektů.

V odpovědích na tuto otázku bylo pro nás překvapující, že poměrně velké množství žáků, celkem 49, nebylo schopno popsat, vysvětlit a zdůvodnit, která místa ve městě mají či nemají rádi. Z uvedeného soudíme, že pro žáky je obtížné diskutovat o uvedeném a v diskuzi odůvodnit své názory.

Na otázku odpovědělo celkem 113 žáků.

Příklady autentických odpovědí žáků:

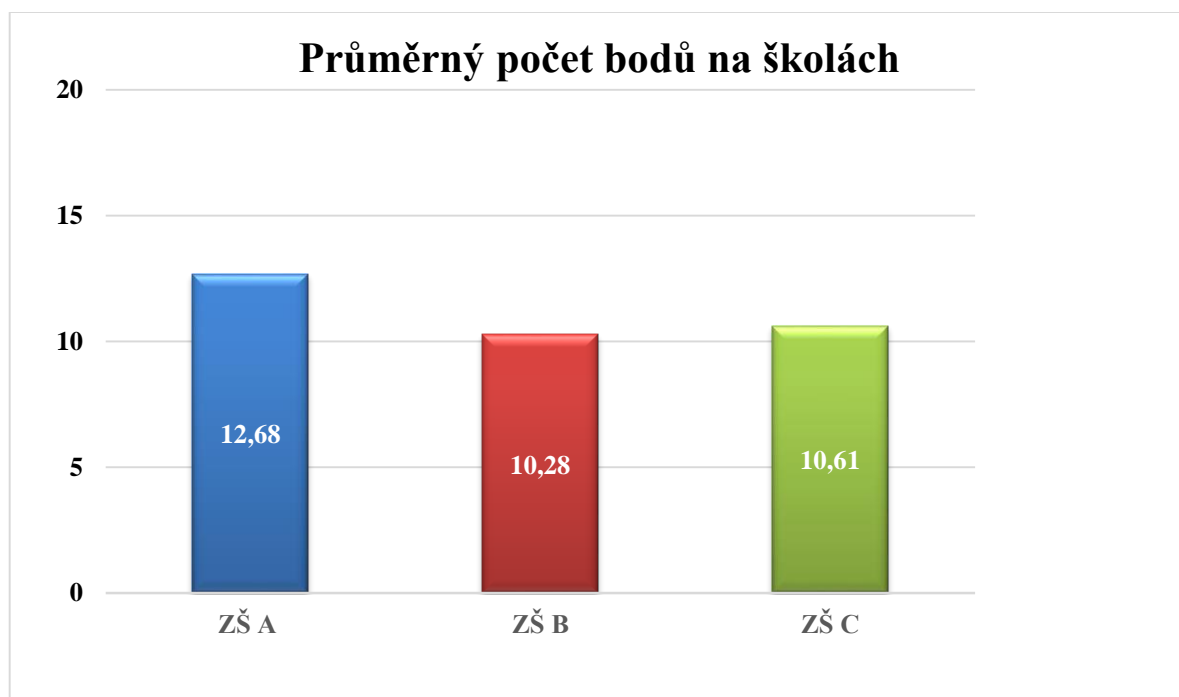
*„Teďka mám nejvíc rád park Na Špici. Je tam super hřiště, kde s klukama hrajeme fotbal o víkendech. S mamkou a taťkou jezdíme v létě na Kuňku na kole, kde to je taky fajn. Co se mi nelíbí je sídliště Dukla. Jsem rád, že už tam nebydlíme.“*

*„Mám rád Aquacentrum. Je tam hodně tobogánů a skluzavek. Pak taky zimák, kam chodíme s taťkou bruslit v zimě. Nemám rád Dubinu, protože se mi tam nelíbí.“*

*„Nejvíc mám ráda Kuňku. Je tam velký výhled a spousta zeleně, aquapark a park Na Špici. Není tady nic, co bych neměla ráda.“*

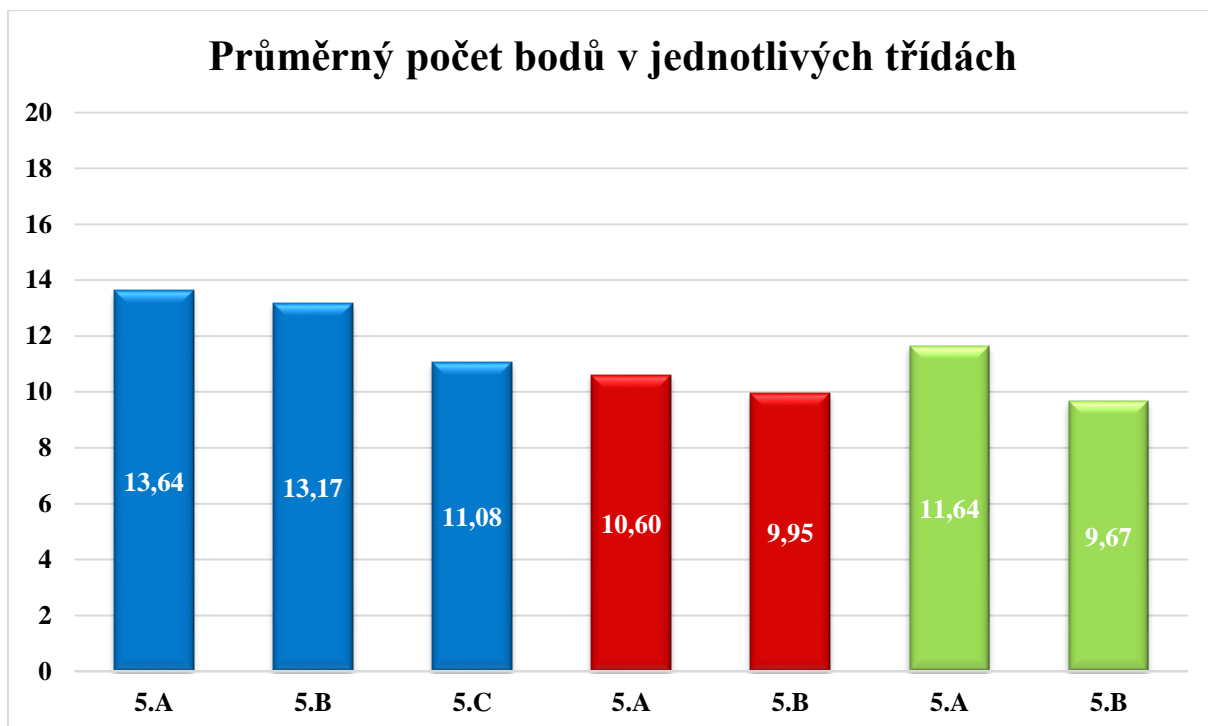
*„Mám ráda park Na Špici. Je moc hezký a jsou tam super atrakce. Nemám rád Paramo a Dubinu.“*

## 7.2 Porovnání celkových výsledků jednotlivých škol



Graf č. 25: Průměrný počet bodů na školách

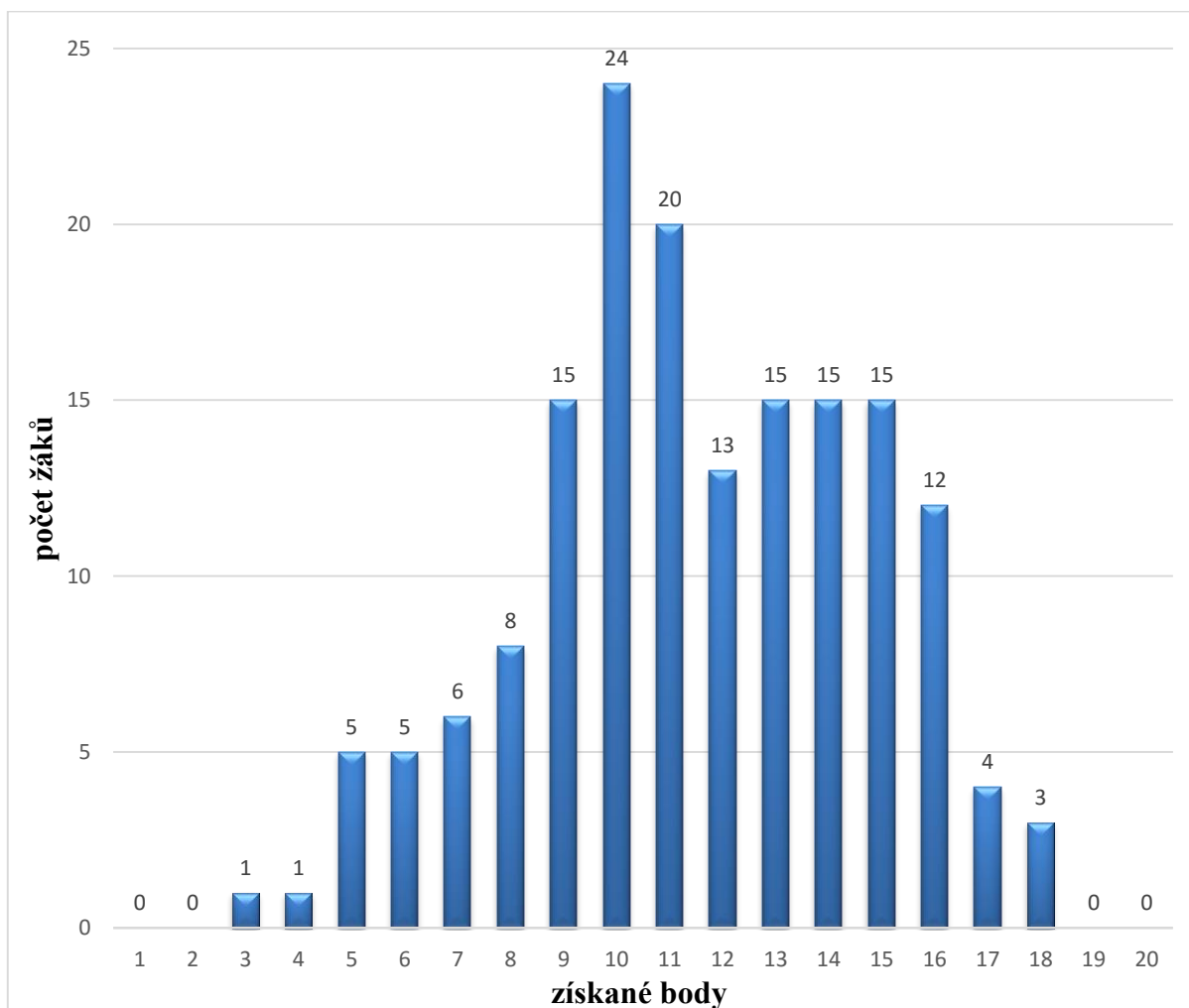
Z výše uvedeného grafu č. 25 vyplývá, že průměrný počet bodů základní škola A byl 12,68. Základní škola B získala průměrně 10,28 bodů a žáci v základní škole C dosáhli průměrně 10,61 bodů. Nejlepšího výsledku tedy dosáhla základní škola A.



*Graf č. 26: Průměrný počet bodů v jednotlivých třídách*

Graf č. 26 uvádí dosažený průměrný počet bodů v jednotlivých třídách. Na základní škole A můžeme pozorovat třídu 5.A a 5.B, které dosáhly přibližně stejného výsledku. Naproti tomu třída 5.C dosáhla oproti paralelním třídám horšího výsledku. Rozdíly ve výsledcích mezi třídami základní školy B jsou minimální. Výraznější rozdíl můžeme naopak vidět mezi výsledky základní školy C.

### 7.3 Porovnání celkové úspěšnosti žáků



Graf č. 27: Celková úspěšnost žáků

V grafu č. 27 bylo provedeno porovnání výsledků testovaných žáků dle dosažených bodů. Z grafu vyplývá, že nejvíce žáků, celkem 24, dosáhlo průměrného výsledku, když z celkového počtu dvaceti bodů získal každý z vedených žáků 10 bodů. Průměrnému výsledku se velice přiblížili žáci, kteří dosáhli celkem devíti bodů, těch bylo celkem 15, a dále i žáci s dosaženým počtem jedenácti bodů, kterých bylo celkem 20.

Z uvedeného vyplývá, že z celkového počtu 162 testovaných žáků, celkem 59 žáků (tj. 36 %) získalo 9, 10 nebo 11 bodů. Nikdo z žáků, kteří se zúčastnili výzkumné šetření, nezískal plný počet bodů tj. 20, přičemž nikdo nezískal ani devatenáct bodů. Nejlepší byli žáci s počtem osmnácti bodů, kteří byli pouze tři a dále čtyři žáci, kteří získali sedmnáct bodů. Naopak nejhorší žák získal pouze tři body a druhý nejhorší žák získal čtyři body. Jednalo



se v obou případech vždy pouze o jednoho žáka, ale v obou případech byly výsledky velice špatné. Je možné, že se jedná o žáky, kteří se o vlastivědu nezajímají, nebo nevěnovali didaktickému testu pozornost. Méně než devět dosažených bodů mělo celkem 26 žáků (tj. 16 %). Z čehož vyplývá, že podprůměrných výsledků dosáhlo pouze 16 % testovaných žáků, což hodnotíme kladně. Nadprůměrných výsledků tj. více než 10 bodů dosáhlo celkem 97 žáků, což je 60 %. A i tento dosažený výsledek hodnotíme kladně.

## 7.4 Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru s učiteli

Každý třídní učitel, v jehož třídě bylo provedeno výzkumné šetření, byl osloven s žádostí o poskytnutí rozhovoru, jehož stěžejním cílem bylo zjistit, ve kterých předmětech učitelé nejčastěji využívají regionální prvky. Z hlediska časové zaneprázdněnosti učitelů byl rozhovor na každé škole realizován pouze s jedním učitelem.

*Otázky:*

1. Kolik let pracujete ve školství?
2. Jste rodák/rodačka z města Pardubic?
3. V kterých hodinách využíváte nejčastěji regionální prvky?

### Základní škola A

Paní učitelka na základní škole A uvedla, že působí ve školství celkem 27 let a pochází z města Pardubic. Regionálním prvkům se kromě hodin vlastivědy věnuje při hudební, tělesné výchově a v rámci hodin českého jazyka. Zde si uvedeme konkrétní příklady využití regionálních prvků během jednotlivých vyučovacích hodin: *vlastivěda* - procházka městem, návštěva Východočeského muzea, ekocentra Paleta, v rámci hodin *tělesné výchovy* využívá různé pohybové hry s motivačními prvky, týkající se historické či soudobé tematiky města. V hodinách *českého jazyka* je využívána návštěva knihovny, která se nachází v těsné blízkosti školy.

### Základní škola B

Paní učitelka ze základní školy B působí v pedagogické praxi již 32 let a nepochází z města Pardubic. Regionálním prvkům se věnuje v předmětech v hodinách *vlastivědy* např. návštěvou Zelené brány, Zámku či Východočeského divadla. Dále regionální prvky zařazuje i do hodin *hudební výchovy*. Pravidelnými návštěvami žáků na výchovných koncertech v Sukově síni, která se nachází v prostorách Domu hudby. V rámci hodin *českého jazyka* žáci navštěvují krajskou knihovnu.

### Základní škola C

Paní učitelka na základní škole C působí v praxi již 35 let a nepochází z města Pardubic. Regionálními prvky se zabývá zejména v hodinách *vlastivědy* návštěvami památek v centru města a *přírodovědy*, kdy v rámci tohoto předmětu navštěvuje se žáky Ekocentrum Paleta. Dále

se regionálním prvkům věnuje v hodinách *tělesné výchovy*, v rámci kterých využívá vycházek k Labi či návštěv stadionu ploché dráhy.

Z výše uvedeného vyplývá, že učitelky nejvíce využívají regionální prvky v hodinách vlastivědy. Snaží se ale zařazovat regionální tematiku i do jiných vyučovacích předmětů, jako jsou například hodiny českého jazyka, tělesné výchovy, hudební výchovy či přírodovědy.

## ZÁVĚR

V diplomové práci jsme se zabývali regionem Pardubicka jako zdroje pro edukaci žáků primární školy v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, když z Rámcového vzdělávacího programu pro oblast Člověk a jeho svět vyplývá, jaké znalosti by měli mít žáci primární školy. V teoretické části diplomové práce byla zpracována problematika regionu se zaměřením na město Pardubice a jeho blízkého okolí. V této části diplomové práce jsme rovněž popsali Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání pro oblast Člověk a jeho svět, přičemž jsme se rovněž zabývali úpravami vzdělávacích programů platných a používaných v jiných evropských státech (Spolková republika Německo, Rakousko, Anglie).

V rámci diplomové práce jsme zpracovali nestandardizovaný didaktický test, kterým jsme ověřovali znalosti žáků pátých ročníků základních škol o regionu Pardubicka.

Hlavním cílem prováděného výzkumného šetření bylo zjistit, utřídit a popsat znalosti žáků pátých ročníků základních škol o regionu, což jsme provedli na vybraných základních školách blíže charakterizovaných v podkapitole 6.2 diplomové práce.

Z výsledků, které byly zjištěny v rámci výzkumného šetření, konstatujeme, že respondenti, kteří se testu zúčastnili, mají průměrné znalosti o regionu, v němž žijí. Výsledky provedeného výzkumného šetření jsou konkrétně popsány v kapitole 7 diplomové práce, která je označena názvem Vyhodnocení výzkumného šetření. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že žáci by mohli zlepšit úroveň svých znalostí o regionu.

Za vhodné bychom považovali, aby učitelé nejen v rámci výuky vlastivědy, ale i v jiných vyučovacích předmětech, zařazovali regionální problematiku. Zajisté by bylo vhodné doplnit edukační proces na úrovni primární školy o aktivity zajímavé pro žáky, jako jsou tematické vycházky po městě, besedy s pamětníky města, či návštěvy organizací, které v rámci své činnosti podporují vzdělávání a výchovu žáků. Za takové organizace považujeme například Východočeskou galerii, Východočeské muzeum, Galerii města Pardubic či Ekocentrum Pardubice.

Pokud se jedná o stanovení dílčích cílů výzkumného šetření, máme za to, že i tyto cíle byly naplněny, provedli jsme vyhodnocení didaktického testu dle jednotlivých regionálních prvků, porovnali jsme výsledky jednotlivých škol a tříd, s pedagogy jsme konzultovali využití regionálních prvků i v jiných vyučovacích předmětech. V rámci provedeného výzkumného šetření jsme se dozvěděli, jaké mají žáci názory na život v našem městě a z jakých zdrojů čerpají informace o regionu a městě, když za nejvýznamnější zdroj informací považují žáci rodinu

a školu. Je tedy důležité se regionální problematikou při výuce zabývat a to nejen ve vyučovacích hodinách vlastivědy.

## LITERATURA

BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich a TRAPL, Miloš. *Regionální dějiny: pojetí, poslání, metodika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. 119 s. Skripta. ISBN 80-244-0865-1.

BARTOŠ, Štěpán, František ŠEBEK. *Pardubice*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 2001. 160 s. ISBN 80-85211-10-6.

BIČÍK, Zdeněk. *Pardubice od A do Z*. 1. vyd. Pardubice: Informační služba Pardubice, 1974. 98 s.

BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Lázně Bohdaneč*. Praha: MILPO, 1998. 143 s., [8] s. obr. příl. Knihy o českých městech. ISBN 80-86098-05-2.

BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o městě Pardubice*. Praha: Milpo media, 1999. 238 s. Knihy o českých městech. ISBN 80-86098-12-5.

CYPRIÁN, Karel. *Lázně Bohdaneč: průvodce městem, lázněmi a okolím*. 2. vyd. [Pardubice]: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 1999. 39 s. AB-Zet Pardubicka; seš. 4.

FABIÁNKOVÁ, Bohumíra. *Didaktika prvouky*. Brno: Paido, 1995. 55 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-03-6.

FALTYSOVÁ, Helena, František BARTA et al. *Chráněná území ČR, IV., Pardubicko*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2002. 314 s. Edice Chráněná území České republiky. ISBN 80-86064-44-1.

HALBRŠTÁTOVÁ, Eva a Petr VOREL. *Pardubická radnice*. 1. vyd. Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 1994. 19 s.

HRUBÝ, Vladimír a STANĚK, Jiří. *Kostel sv. Bartoloměje v Pardubicích*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 2000. 128 s. Památky Pardubic, sv. 1. ISBN 80-85211-08-4.

HUŇÁČEK, Miloslav. *Pardubice - Pernštýnské náměstí*. Pardubice: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 2002. 32 s. AB-Zet Pardubicka; seš. 18. ISBN 80-260-2919-4.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

CHUDÁ, Marie. *Pardubické vzpomínky*. 1. vyd. Pardubice: Pardubická tiskárna Silueta, 1997. 148 s. ISBN 80-238-4225-0.

KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 7. vyd., V SPN vyd. 2., rozš. a dopl. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2005. 829 s. ISBN 80-7235-272-5.

KOTYK, Jiří. *Pardubické podobizny*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1995. 107 s. ISBN 80-85211-03-3.

KRAUS, Jiří et al. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005. 879 s. ISBN 80-200-1351-2.

LEMBERK, Vladimír. *Příroda na Pardubicku dříve a nyní*. Pardubice: Východočeské muzeum, 1997. 99 s. ISBN 80-86046-10-9.

MACHÁČEK, Lubomír. *Poklad na Kunětické hoře: báje a pověsti z Pardubicka*. 1. vyd. Pardubice: Helios, 1997. 117 s. ISBN 80-85211-05-X.

PALEČEK, Jiří, ed. *Zelená brána: [sborník článků ze Zpráv Klubu přátel Pardubicka]*. Pardubice: Společnost pro rozvoj Pardubicka, 2006. 24 s. AB-Zet Pardubicka; seš. 38. ISBN 80-260-2926-7.

PETIŠKA, Eduard. *Příběhy starého Izraele*. 2. vyd. (1. samostatné vyd.). Praha: Martin, 1990. 133 s. Světla minulosti; sv. 1. ISBN 80-900129-0-6.

ŠEBEK, František et al. *Dějiny Pardubic I*. 1. vyd. Pardubice: Městský národní výbor, 1990. 227 s. ISBN 80-900069-1-4.

ŠKODA, Jiří a Pavel DOULÍK. *Tvorba a hodnocení didaktických testů: cvičebnice pro studenty učitelství a účastníky kurzu DPS*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2007. ISBN 978-80-7044-919-6.

THEIN, Pavel a HUŇÁČEK, Miloslav. *Městské divadlo Pardubice*. Pardubice: Klub přátel Pardubicka, 2004. 36 s. AB-Zet Pardubicka; seš. 34. ISBN 80-260-2925-9.

*Universum: všeobecná encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2001. 656 s. Sv. 8. ISBN 80-207-1070-3.

VAVRDOVÁ, Alena. *Didaktika vlastivědy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 75 s. Skripta. ISBN 978-80-244-2263-3.

*Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. 482 s. Sv. 6. ISBN 80-902555-8-2.



## INTERNETOVÉ ZDROJE

Bildung. In: *bmbf.gv.at* [online]. Wien: Bundesministerium für Bildung und Frauen, aktualizováno 19. 2. 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: [https://www.bmbf.gv.at/schulen/unterricht/lp/lp\\_vs.html](https://www.bmbf.gv.at/schulen/unterricht/lp/lp_vs.html), s. 84-104.

Bildung. In: *bmbf.cz* [online]. Berlin: Bundesministerium für Bildung und Forschung, ©2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.bmbf.de/de/bildung-im-schulalter-68.html>.

Bundesarchiv. In: *deutsche-digitale-bibliothek.de* [online]. Berlin: Deutsche Digitale Bibliothek, ©2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/WJIW4G32ALTMEUTXSYYRM4FLAB2EAACJ>.

Geografie. In: *pardubice.cz* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>.

Historie. In: *Kavoviny.cz* [online]. Pardubice: Kávoviny, ©2013 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.kavoviny.cz/Historie.aspx>.

Historie. In: *Vpcp.cz cz* [online]. ©2011-2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.vpcp.cz/cs/historie.html>.

Historie zámku. In: *Vcm.cz* [online]. Pardubice: Východočeské muzeum Pardubice, 2014 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.vcm.cz/historie-zamku/>.

Historie závodu. In: *Zlataprilba.cz cz* [online]. Pardubice: Zlatá přilba Pardubice, ©2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.zlataprilba.cz/historie-zavodu/>.

Charakteristika okresu Pardubice. In: *Czso.cz* [online]. Pardubice: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích, aktualizováno dne 16.9.2015 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika\\_okresu\\_pardubice](https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_okresu_pardubice).

Kerncurricula. In: *kultusministerium.hessen.de* [online]. [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <https://kultusministerium.hessen.de/schule/kerncurricula/primarstufe/sachunterricht>.

Kostel sv. Bartoloměje. In: *farnost-pardubice.cz* [online]. Pardubice: Římskokatolická farnost, 2011 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.farnost-pardubice.cz/Farnost/Kostely/Kostel-sv-Bartolomeje>.

Lehrplan PLUS. In: *lehrplanplus.bayern.de* [online]. München: Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z [http://www.lehrplanplus.bayern.de/schulart/grundschule/inhalt/fachlehrplaene?w\\_schulart=grundschule&wt\\_1=schulart&w\\_fach=hsu&wt\\_2=fach](http://www.lehrplanplus.bayern.de/schulart/grundschule/inhalt/fachlehrplaene?w_schulart=grundschule&wt_1=schulart&w_fach=hsu&wt_2=fach).

Městské slavnosti Pardubice - obecné informace. In: *Pardubice.eu* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbory-magistratu/odbor-skolstvi-kultury-a-sportu/mestske-slavnosti/>.

Ministerium. In: *km.bayern.de* [online]. München: Bayerisches Staatsministerium für Bildung und Kultus, Wissenschaft und Kunst [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.km.bayern.de/ministerium/schule-und-ausbildung/lehrplaene.html>.

National curriculum. In: *gov.uk* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/collections/national-curriculum>.

National curriculum in England. In: *gov.uk* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-primary-curriculum>.

O nás. In: *Foxconn.cz* [online]. Pardubice: Foxconn CZ, ©2000-2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.foxconn.cz/foxconn-globalne/>.

O perníku a historie. In: *Sdruzenipardubickypernik.cz* [online]. Pardubice: Sdružení Pardubický perník, ©2007 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.sdruzenipardubickypernik.cz/sekce/o-perniku-a-historie>.

O společnosti. In: *Panasonic.com* [online]. Pardubice: Panasonic Automotive Systems Czech, ©2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.panasonic.com/cz/tovarny-v-cr/o-spolecnosti.html>.

Rahmenlehrpläne. In: *berlin.de* [online]. Berlin: Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Wissenschaft [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.berlin.de/sen/bildung/unterricht/faecherrahmenlehrplaene/rahmenlehrplaene/#kompakt>.

Rahmenlehrpläne. In: *lisum.berlin-brandenburg.de* [online]. Berlin: Landesinstitut für Schule und Medien Berlin-Brandenburg [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.lisum.berlin-brandenburg.de/sixcms/detail.php/bb2.c.424010.de>.

Stálá expozice. In: *Zelenabrana.eu* [online]. Pardubice: Kulturní centrum Pardubice, ©2013 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.zelenabrana.eu/cs/>.

Struktura vzdělávacího systému v Německu. In: *clanky.rvp.cz* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2006 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/510/STRUKTURA-VZDELAVACIHO-SYSTEMU-V-NEMECKU.html/>.

Turistické informace. In: *Hrad-kunetickahora.cz* [online]. Staré Hradiště: Státní hrad Kunětická Hora, Poslední aktualizace 26. 1. 2016 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.hrad-kunetickahora.cz/turisticke-informace/>.

Univerzita Pardubice: Od počátků do současnosti. In: *upce.cz* [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice, aktualizováno dne 7.2.2014 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <https://www.upce.cz/univerzita/historie.html>.

*Upravený Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* [online]. Praha: MŠMT, 2013. 142 s. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/upraveny-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani>.

Über uns. In: *la.hessen.de* [online]. Frankfurt am Main: Hessische Lehrkräfteakademie, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: [https://la.hessen.de/irj/LSA\\_Internet?uid=0c14011f-3076-bb41-79cd-aa2b417c0cf4](https://la.hessen.de/irj/LSA_Internet?uid=0c14011f-3076-bb41-79cd-aa2b417c0cf4).

Wissen. In: *bildungsexperten.net* [online]. Köln: OAK - Online Akademie GmbH & Co. KG, @2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.bildungsexperten.net/wissen/was-ist-das-bundesministerium-fuer-bildung-und-forschung-bmbf/>.

## **SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK**

aj. - a jiné

apod. - a podobně

atd. - a tak dále

cm - centimetr

mj. - mimo jiné

mm - milimetr

m n. m. - metrů nad mořem

RVP - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

ZŠ - základní škola

ZV - základní vzdělávání

## **SEZNAM TABULEK**

Tabulka č. 1 - Uspořádání respondentů

Tabulka č. 2 - Bodování didaktického testu

## SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Úspěšnost geografických prvků

Graf č. 2: Úspěšnost první otázky

Graf č. 3: Úspěšnost páté otázky

Graf č. 4: Úspěšnost šesté otázky

Graf č. 5: Úspěšnost jedenácté otázky

Graf č. 6: Úspěšnost populačních prvků

Graf č. 7: Úspěšnost druhé otázky

Graf č. 8: Úspěšnost třetí otázky

Graf č. 9: Úspěšnost čtvrté otázky

Graf č. 10: Úspěšnost kulturních prvků

Graf č. 11: Úspěšnost sedmé otázky

Graf č. 12: Úspěšnost osmé otázky

Graf č. 13: Úspěšnost deváté otázky

Graf č. 14: Úspěšnost desáté otázky

Graf č. 15: Úspěšnost dvanácté otázky

Graf č. 16: Úspěšnost třinácté otázky

Graf č. 17: Úspěšnost 1. obrázku ve třinácté otázce

Graf č. 18: Úspěšnost 2. obrázku ve třinácté otázce

Graf č. 19: Úspěšnost 3. obrázku ve třinácté otázce

Graf č. 20: Úspěšnost 4. obrázku ve třinácté otázce

Graf č. 21: Úspěšnost 5. obrázku ve třinácté otázce

Graf č. 22: Úspěšnost patnácté otázky

Graf č. 23: Úspěšnost ekonomického prvku

Graf č. 24: Úspěšnost čtrnácté otázky

Graf č. 25: Průměrný počet bodů na školách

Graf č. 26: Průměrný počet bodů v jednotlivých třídách

Graf č. 27: Celková úspěšnost žáků

## **SEZNAM PŘÍLOH**

Příloha č. 1 - Znak města Pardubic

Příloha č. 2 - Kostel sv. Bartoloměje

Příloha č. 3 - Zelená brána

Příloha č. 4 - Radnice

Příloha č. 5 - dům U Jonáše

Příloha č. 6 - Zámek

Příloha č. 7 - Městské divadlo

Příloha č. 8 - Kunětická hora

Příloha č. 9 - Didaktický test pro žáky 5. ročníku ZŠ

Příloha č. 10 - Ukázky vyplněných didaktických testů



## PŘÍLOHY

**Příloha č. 1:** Znak města Pardubic

(<http://media1.webgarden.cz/images/media1:510589891aa58.jpg/PARDUBICE.jpg>)



**Příloha č. 2:** Kostel sv. Bartoloměje (autorka)



**Příloha č. 3: Zelená brána (autorka)**



**Příloha č. 4: Radnice (autorka)**



**Příloha č. 5:** dům U Jonáše (autorka)



**Příloha č. 6:** Zámek (autorka)



**Příloha č. 7:** Městské divadlo (autorka)



**Příloha č. 8:** Kunětická hora (<http://www.hrad-kuneticka-hora.cz/geologicke-hory.php>)



## DIDAKTICKÝ TEST

### DÍVKKA - CHLAPEC

Zakroužkuj svoji odpověď. U otázek, pod kterými je linka, napiš odpověď slovy.

1) Ve které části České republiky leží Pardubice?

- a) na Moravě
- b) ve Slezsku
- c) v Čechách

2) Pardubice jsou městem:

- a) okresním
- b) krajským
- c) hlavním

3) Kdo stojí v čele Pardubic?

- a) primátor
- b) starosta
- c) hejtman

4) Kolik obyvatel žije v Pardubicích?

- a) v rozmezí od 60 000 do 79 000
- b) v rozmezí od 80 000 do 99 000
- c) v rozmezí od 100 000 do 119 000

5) Víš, které dvě řeky protékají Pardubicemi? Pokud ano, napiš jejich názvy.

.....

6) Jak se nazývá nejznámější kopec v okolí Pardubic?

.....

7) Město Pardubice má ve znaku:

- a) přední polovinu hnědého koně v červeném poli
- b) přední polovinu bílého koně ve zlatém poli
- c) přední polovinu bílého koně v červeném poli

8) Znáš název náměstí, na kterém je postaven morový sloup? Pokud ano, napiš ho.

.....

9) Víš, jak se nazývá nejznámější brána v Pardubicích?

.....

10) Ve kterém architektonickém slohu je postaven zámek v Pardubicích?

- a) baroko
- b) románský sloh
- c) renesance

11) Jak se nazývá městský park pod pardubickým zámekem?

.....

12) Kdo byl Arnošt z Pardubic?

- a) spisovatel
- b) první pražský arcibiskup
- c) sochař

13) Pod každý obrázek napiš název stavby, kterou na něm vidíš.



.....



.....



.....

**14) Jak se nazývá firma chemického průmyslu, ve které byla vynalezena výbušnina Semtex?**

- a) Paramo
- b) Synthesia
- c) Foxconn

**15) Víš, jak se nazývá závod motocyklů na ploché dráze, který se každoročně koná v Pardubicích?**

.....

16) Z jakých zdrojů se dozvídáš o městě Pardubicích?

.....  
.....  
.....  
.....

17) Napiš, co se Ti v Pardubicích líbí či co by si rád/a změnil/a.

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

# Příloha č. 10: Ukázky vyplněných didaktických testů (autorka)

**DIDAKTICKÝ TEST**

**DÍVKY - CHLAPECI**  
**VĚK:** 10

Zakroužkuj svoji odpověď. U otázek, pod kterými je linka, napiš odpověď slovy.

1) Ve které části České republiky leží Pardubice?  
 a) na Moravě  
 b) ve Slezsku  
 c) v Čechách

2) Pardubice jsou městem:  
 a) okresním  
 b) krajským   
 c) hlavním

3) Kdo stojí v čele Pardubic?  
 a) primátor  
 b) starosta  
 c) hejtmán

4) Kolik obyvatel žije v Pardubicích?  
 a) v rozmezí od 60 000 do 79 000  
 b) v rozmezí od 80 000 do 99 000   
 c) v rozmezí od 100 000 do 119 000

5) Víš, které dvě řeky protékají Pardubicemi? Pokud ano, napiš jejich názvy.  
 Labe, Chrudimka

6) Jak se nazývá nejznámější kopec v okolí Pardubic?  
 Kunětická hora

7) Město Pardubice má ve znaku:  
 a) přední polovinu hnědého koně v červeném poli  
 b) přední polovinu bílého koně ve zlatém poli  
 c) přední polovinu bílého koně v červeném poli

8) Znáš název náměstí, na kterém je postaven morový sloup? Pokud ano, napiš ho.  
 Bernardínské náměstí


9) Napiš název lázeňského města, které se nachází u Pardubic.  
 Lázně Bohdaneč

10) Ve kterém architektonickém slohu je postaven zámek v Pardubicích?  
 a) baroko  
 b) románský sloh  
 c) renesance


11) Jak se nazývá městský park pod pardubickým zámekem?  
 Lyžařský sady

12) Kdo byl Arnošt z Pardubic?  
 a) spisovatel  
 b) první pražský arcibiskup   
 c) sochař




13) Pod každý obrázek napiš název stavby, kterou na něm vidíš.



Pardubický zámek



Národní divadlo

14) Jak se nazývá firma chemického průmyslu, která vyrábí výbušniny?  
 a) Paramo  
 b) Synthesia-Explosia   
 c) Foxconn

15) Víš, jak se nazývá závod motocyklů na ploché dráze, který se každoročně koná v Pardubicích?  
 závod přílba

16) Z jakých zdrojů se dozvíš o městě Pardubicích a jeho okolí?  
 ze pohledů s rodiči

17) Napiš, co se Ti v Pardubicích líbí či co by si rád/a změnil/a.  
 Líbí se mi zelená brána, Pardubický zámek, perníkářské náměstí a velký kostel sv. Barbory.  
 V Pardubicích bych neměnila nic jsou super.

18) Napiš, která místa máš rád/a a proč, a která nemáš rád/a a proč.  
 Pardubice jsou nádherné město mám ráda snad všechna místa a mám rada spoustu míst!  
 a není žádné místo které ráda nemám!



## DIDAKTICKÝ TEST

DÍVKY - CHLAPECI

VĚK: 11

Zakroužkuj svoji odpověď. U otázek, pod kterými je linka, napiš odpověď slovy.

1) Ve které části České republiky leží Pardubice?

- a) na Moravě
- b) ve Slezsku
- c) v Čechách

2) Pardubice jsou městem:

- a) okresním
- b) krajským
- c) hlavním

3) Kdo stojí v čele Pardubic?

- a) primátor
- b) starosta
- c) hejtmán

4) Kolik obyvatel žije v Pardubicích?

- a) v rozmezí od 60 000 do 79 000
- b) v rozmezí od 80 000 do 99 000
- c) v rozmezí od 100 000 do 119 000

5) Vís, které dvě řeky protékají Pardubicemi? Pokud ano, napiš jejich názvy.

Elava, Labe

6) Jak se nazývá nejznámější kopec v okolí Pardubic?

7) Město Pardubice má ve znaku:

- a) přední polovinu hnědého koně v červeném poli
- b) přední polovinu bílého koně ve zlatém poli
- c) přední polovinu bílého koně v červeném poli

8) Znáš název náměstí, na kterém je postaven morový sloup? Pokud ano, napiš ho.

9) Napiš název lázeňského města, které se nachází u Pardubic.

10) Ve kterém architektonickém slohu je postaven zámek v Pardubicích?

- a) baroko
- b) románský sloh
- c) renesance

11) Jak se nazývá městský park pod pardubickým zámkem?

12) Kdo byl Arnošt z Pardubic?

- a) spisovatel
- b) první pražský arcibiskup
- c) sochař

13) Pod každý obrázek napiš název stavby, kterou na něm vidíš.



14) Jak se nazývá firma chemického průmyslu, která vyrábí výbušniny?

- a) Paramo
- b) Synthesia-Explosia
- c) Foxconn

15) Vís, jak se nazývá závod motocyklů na ploché dráze, který se každoročně koná v Pardubicích?

Zlatá přilba

16) Z jakých zdrojů se dozvíš o městě Pardubicích a jeho okolí?

17) Napiš, co se Ti v Pardubicích líbí či co by si rád/a změnil/a.

18) Napiš, která místa máš rád/a a proč, a která nemá rád/a a proč.

## ANOTACE

<b>Jméno a příjmení:</b>	Barbora Kolaříková
<b>Katedra:</b>	Katedra primární a preprimární pedagogiky
<b>Vedoucí práce:</b>	Doc. PaedDr. Miluše Rašková, Ph.D.
<b>Rok obhajoby:</b>	2016

<b>Název práce:</b>	Region Pardubicka jako zdroj školní edukace žáků primární školy
<b>Název v angličtině:</b>	Pardubice Region as a source of school education of the pupils at the primary school
<b>Anotace práce:</b>	Diplomová práce se skládá z části teoretické a empirické. Teoretická část se zabývá vymezením pojmů souvisejících s tematikou regionu, dále charakteristikou pardubického regionu, městem Pardubice, regionální problematikou v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a jeho porovnáním se zahraničními kurikulárními dokumenty. Empirická část zjišťuje znalosti žáků 5. ročníků základních škol o pardubickém regionu a samotném městě Pardubicích.
<b>Klíčová slova:</b>	Region Pardubicka, regionalismus, regionální prvek, město Pardubice, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.
<b>Anotace v angličtině:</b>	The thesis consists of a theoretical and an empirical part. The theoretical part defines terms relating to a region, characterises Pardubice region, the city of Pardubice, regional issues in terms of The Framework Educational programme for Elementary Education and compares in to international curricular documents. The empirical part ascertains knowledge of pupils in the 5 <sup>th</sup> grades of elementary schools about Pardubice region and the city of Pardubice itself.

<b>Klíčová slova v angličtině:</b>	Pardubice region, regionalism, regional element, town of Pardubice, The Framework Educational programme for Elementary Education.
<b>Přílohy vázané v práci:</b>	<p>Příloha č. 1 - Znak města Pardubic</p> <p>Příloha č. 2 - Kostel sv. Bartoloměje</p> <p>Příloha č. 3 - Zelená brána</p> <p>Příloha č. 4 - Radnice</p> <p>Příloha č. 5 - dům U Jonáše</p> <p>Příloha č. 6 - Zámek</p> <p>Příloha č. 7 - Městské divadlo</p> <p>Příloha č. 8 - Kunětická hora</p> <p>Příloha č. 9 - Didaktický test pro žáky 5. ročníku ZŠ</p> <p>Příloha č. 10 - Ukázky vyplněných didaktických testů</p>
<b>Rozsah práce:</b>	80 stran
<b>Jazyk práce:</b>	Český